

౦౮౪౧౧ ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

VOL. I.
సంపుటము. ౧.

చెన్న పట్టణము 1915 సం॥ జనవరి నెల 22 తేది శుక్రవారము
ఆనందనామ సంవత్సర మాఘ శుద్ధ సప్తమి ౭.

No. 274
సంచిక ౨౭౪

అమృతంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరమామృతము.

ప్రతివారము కేలకు పేలు ౩ ప్రయము.
సీసా 1-౩ ౦-౮-౦ అయిన మాత్రమే.
తలనొప్పుల మాన్పును. వాయువు పోట్ల బాపును.
పార్శ్వపుకొళ్ళల బారదోలును. పోట్ల పోగొట్టును.
వజ్రమూలకలచే హిందూ దేశమును
తయారుచేయబడు మంచిముందు.
సువాసనగలిగియుండును.
దీనిని విదేశములలోగూడ వాడుచున్నారు.
పంచభాషావీటి చాచిగొనిన మోషము గలుగదు.

అమృతంజనము డిపో, 109, ఫ్రేడికోట్ల, బాంబాయి లేక, 6, 7, తంబు సెట్టిపేడి, చెన్న పట్నం.

అత్తల ఆర్థాభిమున కోర్వని కోడండ ప్రలాపము.

1915 సం॥ జనవరి 31 తేది లోపల ఆర్థవా
పంపువారి కుచితము.

మేమిదివఱలో వైపు ప్రకమున ప్రతివటుంబము
నందు నుండునటుల పంచివెట్టుటకై ఒక్క ఆచార తనాల
విశేష పంపువారి చివితముగా పంపుచున్న ప్రయోగించి
యుంటిమి. చీన సాదలకు కష్టమైయుండుటచేత అర్థవా
విశేష పంపువారికి ఈ జనవరి 31 తేదివఱకు ఉచితము
గా పంపుచును. ఈతరుణమును దృఢాచేయవలెను. ఇంకా
పియా ముద్దవల్లమునకై జనవరి 31 లోపుగ వేరును
రిజిస్టరు చేసికొనువారికి ఒక్కొక్క భాగము తనాలభివృద్ధి
తో 0-10-0 కు పంపుచును. ఇది మూడు భాగములుగలది.
కోడండ ప్రలాపముతోడ యాద్యచరిత్ర ప్రకటనను, అర్థవ
కార్డును పంపగల. ఆసరికి ప్రకమున తెలిసినవరు
చిరునామా:— సుపీరియర్ వాచ్ కంపెనీ.

పోస్టువాక్కు 167, మదరాస్

లక్ష్మీకర తాంబూల మూత్రము.

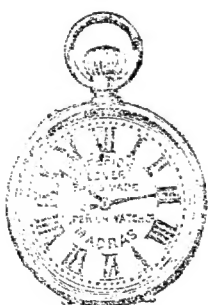
యిందుకన్నూరి, పచ్చకన్నూరిము, పంపవపుత్తు, బం
గారు పెండితేరు, మొదలగు విజయగల పనులను చేయవలె
చేయబడినది గనుక మిక్కిలి సువాసన, పరిమేళము, మనోహ
రముగలిగి యున్నది యిది తాంబూలములోగాని, విడిగా
గాని 1-2 మాత్రము పుచ్చుకొని అభివేషము, వాయువు, నలుబు,
అగ్నిమాండ్యము, శీతలము, దగ్గు, శీతభేదము, జ్వరము, జల
వోషము, చిన్న బిడ్డగుణము, మొదలగు వ్యర్థములను రాని
వ్యక్త, నిర్మాణించి మంచివలమును ఉపయోగి, ధాతువుప్రసి కలి
గించుటలో అమృత చాకచక్యములను చూపించు చున్నది.
సర్వజనోపయోగము కొరకు జే. మిసెల తిక్కవగా నిర్మ
యించ బడినది. పరిశీలించండి. 1 సీసా పెం రు 0-4-0.
6 సీసాలకు 1-4-0. వి. పి. భివృలు ప్రత్యేకము.

జీర్ణ నిజము గురితెలియ:—యిది గును ప్రత్యేకములు,
పురిలేవులు, అగ్గము, మలగర్భము, స్పృహ్యము, కడుపు
బ్బరము, నొప్పి, పముము, నోటనీయూట, సుండెలముంట,
మొదలగువాటిని హఠాచి మంచిఅకలిని ప్రత్యేక కలిగిం
చును. 25 మాత్రము. డబ్బీ రు 0-8-0

వి. కి. ఎ. అందుకో. అయ్యప్పేనపమాణం.

పోంపూరు-గుంటూరుజిల్లా.

సుపీరియర్ లీవర్ జ్యూయలువాచ్.
గొలుసుతో సహా ధరింప దు 3-0-0. పోస్టేజి 0-4-0.
దీనికి 5 సంవత్సరముల గ్యారెంటీ గలదు.

ఈగడియారము డెమంటుమీద
మాకంపెనీ కేసు ఎక్కువసిరా
తో ముద్రింపబడి యుండును.
ఇది చూచుట కందమై తలచిగ
మును, వచ్చు పూక్ అను గ్లాసు
కోమునగలిగి మొరటుపనలకు
దగియుండును. శైల్యమాత లో
భాగమున గ్యారంటీ చీటి అతి
కించి యుండును. సీసు నుండి
మాత్ర తయారుచేయబడినది. కాని పెరియెడ్లను జిక్కుదు.
ఒకరోక్కును తీయుదును తలపుతో తక్కువ వెలనుంచి
తివి. చాల కాలము పనిచేయవట్టి, స్వల్ప భరగల గడి
యార మిదియొకటియేయని యనుభవమున దెలియును ఇదివఱ
కనేక గడియారములు భివృయి యోగ్యతాపత్రముల నంది
యున్నది. ఒకటి తెప్పించి చూచుదు. మా పట్టణమున
నానీవలు కొని సంకసించినన, నేలుమాట తెందుకు!
సుపీరియర్ వాచ్ కంపెనీ, పోస్టువాక్కు నెం 167, మదరాస్

కస్తూరి.

వివజ్వరములకు, కలరాకు, సంధికి, బాలింతకోగములకు,
వాతములకు. చిక్క టెడ్ల జబ్బులకు పుష్టికి కస్తూరి యుపయోగ
మైన మందని శర్వత్ర తెలిసియున్నది. కాని కస్తూరి బంగారము
కన్న తియ్యగుటచేతను నవసర సమయములందు దొరకుట
కుష్టము. మా డిపోయెంటరి కస్తూరి, యిందికర పదార్థము
తేనియును శేన్దుడవు. ఇంతవరకు మాతావు నుండి కొనిన
వారల కీవిషయము తెలిసియున్నది. కొనిన వారొకసారి
పరిశీలించిన నిజము తెలియగలదు. అట్లు చేయుటవలన . 25కి
కస్తూరిని గొని పోవచ్చును. తులం 1-కి రూ. 80-0-0

ఆదిపచ్చికాన లేక జున్ను

తులం 1 కి రూ. 3-4-0

గోరోజనము

తులం 1 కి రూ. 5-8-0

దంతచూరము

డబ్బీ 1-కి 0-2-0. 12-కి రూ. 1-2-0

ఈ దంతచూరము

ముఖో పండ్లు తిన్న
ముటవలన చిగుర్లు
గట్టిపడును. చిగుర్లు
నుండి రక్తము ప్ర
వించుకుండును. నా
టిమగ్గంధము కేక
యుండును. పండ్లు
ముత్యముల నలె
తెల్లగా నుండును.

అనేకులవల్ల ప్రతిరోజు వాడబడు చున్నది. సర్వ
సామాన్యముగ నామటకు దగియున్నది.

అమృతంజనము డిపో, 109, ఫ్రేడికోట్ల, బాంబాయి.
6-7 తంబు సెట్టిపేడి, మదరాసు.

పేంకటాధ్వరి కవించిత నిశ్చయగుణావర్ణము.

అంధ్రపద్య టీకాతాత్పర్య గహితము.

ఇందుకు తెగిన తెలుగు పద్యములు, టీక, తాత్పర్యము, ఇతిహాసములు, విమర్శనలు, అలంకారము
లును, కీర్తనాంగము. వేదరాజుపండితులు వ్రాసినది. ఇది భరతఖండమునందలి మానసా నామలయు, తెగలయు,
సంఖ్యములయు, గుణదోషములను గ్రహాసరణిని వర్ణనాధోరణిని వివరించు గ్రంథము. అందుగా నాయా లోకవృత్తికు
లను కవితామృతమున ప్రతిబింబితములు గావించి దాని వన్నెలనే చిన్నెలుగా నావుట్టి కృతి. ఈ కవితాభావ
పొందుముగా కృతాన విశ్వాసములనెడి రెండు గంధములు ఆకాశ సంధానలై పోవుట్లు చిత్రించి వారు అచ్చ
టచ్చుట సంపదించినపుడు అయా వస్తువులందు గ్రహించిన గుణదోషములను వెల్లడిచేయుచుండునట్లు రచించెను
లోకమునందు వస్తువులన్నయు వోషయు ములేకాని శుభైకప్రధానములుగావు. అయినను నావేవానికి దగినట్లు
గుణమెన్నవగా నుండినట్లుయిన గుణకంఠములగును; దోషములు పెండుగావించిన వోషకంఠములగును. కావున
వర్ణన భరావర్తిని అందలి దోషములను పాటింపక గుణములనే గ్రహించి వ్రాపించెను మామమున వెలకల
యెను. ఇది చదివిన బ్రహ్మాస్త్రముపర్యంతముగల నెక్కువస్తువుల గుణదోషములు తెలియును. దీని వెల 2-8-0.
దీనికి చిక్కిన పరికోణించి వ్రేలైన కాగితములపై అచ్చొత్తించి మంచి కాగితంపైయేచేసి యున్నాము

ఆర్. పేంకటాధ్వరి ఆన్ కంపెనీ.

ఆనందా ముద్రాలయము, బ్రాహ్మ్య మదరాస్.

ఆయుర్వేదాశ్రమ గ్రంథమాల.

అర్క-వకాశము.

సప్తమ గుచ్ఛము.

అర్క ఖలు లను బోధించు చికిత్సా గ్రంథము.

ఇది అతిపులకముగా రీతిని ప్రతిమూలికనుండియు అర్కములను నుపాయము లను ఆయుర్వేదముచే రోగసామాన్యమును, నివృత్తిపక్షము పద్ధతులను, దెలుపు మంది వైద్యగ్రంథము. ఇందు బోధితములైన అర్కములు సామాన్యవైద్యము గూడ తేయుటకు తగియున్నది. ఇందు ఆయుర్వేద గ్రంథములయందు బేర్కొనబడిన మూలిక లే గాక యూనాని వైద్యమునకు సంబంధించిన మూలికలు గూడ గ్రహించ బడి, ఆయుర్వేద పద్ధతులతో వాని గుణములు వివరింపబడినది.

ఆయుర్వేదజ్ఞులగు వారికిని, తదితరులగు కేవలసామాన్యముగల పల్లెటూరి వైద్యు లకును గూడ నిది విగుల నుపయుక్తముగ నుండునని తలచి, యాంధ్రులకు సహ కారిగ నుండునటుల దీనికి సరళముగు నొక వ్యాఖ్యను గూడ వ్రాసి ప్రచురించినాడను.

ఇందలి విషయముల ప్రాధాన్యతచూచిన పీఠప దెలియగలదు.

వెల రూ॥ 2-0-0.

1. మాధవనివాసము.	రూ॥ 2-0-0	6. వస్త్రీకర్మము.	రూ॥ 0-4-0
2. పద్మపద్మము.	" 1-0-0	7. ఆయుర్వేదచరిత్రము.	" 0-4-0
3. ఆయుర్వేదపరిభాష.	" 1-2-0	8. భేదజ. కల్పము	" 1-0-0
4. ఆగ్ర్యవైద్యము.	" 0-4-0	9. చరకసంహిత. ఇది అచ్చునండి 1915	
5. కల్పకంఠము.	" 0-4-0	10. సుశ్రుత సంహిత } వర్తమా మొదటి భాగ మన రెండవ భాగ	

పోస్టేజీ వేరుగా నియ్యవలయును.

ప్రాంతాధికారి:-
12, తంబుకెట్టి వీధి, వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్యు. ఏ.వి.యస్. ఏ.యం.వి
156, బ్రాడవే. 55, ఆచార్యు డి. డి, ఆయుర్వేదాశ్రమం - జి. టి. మదరాస్.

మాతాశ్శర చందాచారులకు మాధవనివాసము తప్ప మిగత గ్రంథములన్నియు రూపాయ 1 ముగ మాత్రము కట్టింపి యివ్వబడును.

క్యాలండరు.

1915

క్యాలండరు.

* యుక్త విషయములను దెలుపుచు చిత్రముగ నుండును. *

కాగితముల ఇబ్బందివలన కొద్దిప్రతులుమాత్రమే ముద్రింపబడుచున్నవి.

అమృతాంజనం దిపోవారి మాడుకూర్పుముల నుండును గొనిన వారలకు విచిత్రము.

ఇతరులకు వి. పి. సహా 0-4-0. 10-కి వి. పి. సహా 1-8-0.

వెంటనే దరఖాస్తులు పంపుకొనవలయును.

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు సిద్ధాపదము. *

చక్కని కట్టితో సహా సీసా 1-కి 0-8-0 డజను 1-కి రూ. 5-4-0

మోహినీ తైలం

5 తులముల మానెగల

సీసా 1-కి 0-12-0

బి. పి. ఖర్చులు ప్రత్యేకము.

తామరతైలం

వెల డబ్బీ 1-కి 0-6-0

డజను 1-కి 3-8-0

అన్ని వోట్ల విక్రయంపబడును. మంజూరి కంట్రాగు ఉచితముగ పంపబడును.

అమృతాంజనము డి పో,

107, ప్రేరిరోడ్డు, హైద్రాబాద్, బొంబాయి. నెం. 6-7 తంబుకెట్టి వీధి, మదరాసు.

* అమృతాంజనము ప్రాచ్యుదేశ మూలికల సంపుటిచే హిందూదేశమునందు సిద్ధముచేయబడిన లోక ప్రఖ్యాతిపొందినది. ఇప్పుడు దీనిని తయారగుచున్న క్రొత్తమందుగాదు. పదియైదేండ్లుగా దేశమునం దంతటను వాడుకలో నుండి మెప్పును బొందిన దివ్యామృతము. చర్మముపైన రాచిన లోకలికి వ్యాపించి లోపలి నొప్పులు సమీకరించు రోగలవు. ప్రతివారము వేలకు వేలు విక్రయము

ఉమ్మడి రామయ్య శైలి, గురుసామి శైలి కంపెనీ,

మరాఠ్ ప్రకము-మదరాసు ఈస్టు.

ఈ ప్రక్క చిత్రమునందు దశపదులన్ని యింకా యితర మైనట్టిని బర్మా శైలిలకు తగు మైనటుల ఇమిడిపెక్, చక్రసాన, వైసాన, పల్లెకెంపులు, కుచ్చకెంపులు, వైక్రాంతములు, రోజాల్ములు అను మేలు వైక్రాంతములు, స్ఫటికములు, పుచ్చేరి గాజుకర్మకృతులు, మంచిపనితనముచేర్చుచి రోజాయమానముగా జీవరత్నములను మిరియించునట్టి వాటినిని వారువారు కోరునటుల తయారుచేయించి సరసముగా పంపించగలము.

తేదీమును అర్ధరూపంపి మేము స్వల్ప లాభమునకు ఫలమధికముగనిచ్చెడు సార్థక నామముగల సరాలు వర్తకులను దెలిసి కోనవలయునని నగలను రత్నములను స్వదేశీ కృతకములను గోరువారు ప్రార్థితులు.

నల్లభీమ పాకశాస్త్రము.

ఇయ్యది డాక్టరు యిస్. టి. యస్. టి. గోపాలయ్య గారిచే దేవనాగరి భాషనుండి తర్జుమాచేయబడినది 8 భాగములు కలవు. 1 భాగమునందు అనేకవిధములైన ఆస్త్రములు, దిత్రాస్త్రములు, చేయకొనుముగలదు. 2 భాగమునందు ఊరగాయలు పచ్చళ్లు రోగినిరిలు ఇంకను భోజనమునకు కావలసిన అనేకపాకములు గలవు. భాగమునందు పిండినంటలుచేయకొనుముగలదు. తేదీల, కిరీట్ పాకమునకు కావలసిన యావర్తముగలదు. ప్రతియింట నుండవలసినది.

240 పేజీలగ్రంథము. క్యాలికోలైదు ప్రతి 1-కి ధర 1-8-0; పోస్టు ఖర్చులుసహా 1-11-0. పగటియండు శేయిన్నొక్కదినంబు చేప్పిన ప్రస్థావకేళి పదతియొక్క వినోద కథలు.

240 పేజీలు. మేలుకాగితములు, క్యాలికోలైదు ప్రతి 1-కి ధర 1-4-0; బి. పి. ఖర్చుతో 1-8-0. రెండు ప్రతులు పోస్టుఖర్చులతో 2-0-0. మావిలాసము:-

ప్రెస్ వాచ్ అండ్ కంపెనీ

45 మల్లాసాపాళు వీధి మదరాసు

శుక్లనష్టము

గుణమీయనిచో

సొమ్ము తిరుగ నీయబడును.

100 మాత్రలు గల సీసా రూ. 2-0-0.

పోస్టుఖర్చులు పగయిరా ప్రత్యేకము.

నమ్మకమయిన మందులు యింకను కలవు.

కేట్లాగు ఉచితముగ పంపబడును.

టవర్ అండ్ కో.,

(1-12-14)

ఏలూరు, కృష్ణాజిల్లా.

వాట్సన్ అండ్ కంపెనీ,

164, బ్రాడవే, మదరాసు

స్థానిక వార్తలు.

కాలవారానికి... 84-8 మాత్రం...

నిండుములకు... 89 గంటలకు...

7.15 గంటలకు... గంటలకు...

కోడం గావములో కలరా... బుధవారము...

హిందూ దేశపు ప్రజలకు సంపాదన... 1912-13 సంవత్సరము...

చింతాద్రి పేటలోని బ్యాంక్... చింతాద్రి పేట...

శ్రీభగవత్ తత్వబోధినిసభ... జనవరి నెల 24...

దక్షిణహిందూ దేశ ప్రజాసమాజము... ఎంబడియన్ కన్వెన్షన్...

మదరాసు పురోభివృద్ధి సంఘము... ముప్పది...

అమెరికన్ అడ్వెన్స్డ్ మిషన్... వైదాపేట...

మదరాసు సంక్షేప లేఖకుల సంఘము... ఇరువదియొకటవ...

బకదినమే! రావునాథుడు తొల్యారు చంద్రారెడ్డి...

కోడియా పబ్లికేషన్స్ లకు జనవరి 24 తేదీ...

వృత్తాంతములు

హిందూ ప్రామాణ్యము... మదిలిబందరు...

ఎ. ఇ. ఎల్. ఎస్. కాలేజి ఉత్సవము... తమ్మిగోడ...

ఒక కార్మికరేవు... వాడూపేట...

ఈనెల 16-న రావునాథుడు కుల్యాణ ఉపాధ్యాయ...

కేంద్రాధికారులు ఇంగ్లీషు నాణెములు... వైకాము...

నిమ్మజాత్యుద్ధారక సంఘము... సంఘ సభ్యు...

ఉపాధ్యాయుల సమాకారసంఘము... ఇది...

హైదరాబాద్ స్త్రీలకు విందు... బుధవారము...

హిందూ రివ్యూలా వివాదాస్పదము... దీనిని...

మనవిపాలవల తీర్మానము - నె 1592వ తేదీ 22-8-1914...

ప్రాతవిద్యార్థుల సంఘము... శ్రీమతిరాజావారి...

కోల్తకోట గర్ల న్యూలు... 1914-సంవత్సరం జనవరి...

పాలకుల పరిపాలన ననుసరించిన లాభములు... నెల్లూరు...

జనసృష్టి విజ్ఞానము... కలకత్తాలోని...

జూ బు లు.

విశేషములకు ప్రకటన.

జి. గంగాధరం పిల్లగారు, వి. తిరుమలశాస్త్రిగారు, పా. నారాయణమూర్తిగారు:— ప్రకటింపబడజాలవు.

I

రజస్వలాంతర వివాహశాసనము.

అయ్యో, ఒంగవోలుతాలూకా కరవడి గ్రామములో శ్రీ సీతారామస్వామి వారి నేవాలయమునందు గ్రామవాసుల మహాసభ 16-1-15 తారీఖున బ్రహ్మశ్రీ పితుపాటి రాఘవయ్యగారి అధ్యక్షతకొంద జరిగినది. అనేకమంది గ్రామవాసులు విచ్చేసిరి కల్యాణధాని బ్రహ్మశ్రీ పితుపాటి చిదంబరశాస్త్రిగారు యింక అనేకమందియు యుపన్యాసములిచ్చిరి. ఈ చట్టము ప్యాసైన మనసంఘములో రజస్వలావివాహములు ప్రబలుననియు తద్వారా వర్ణ సంకరమగుననియు నందరు నభిప్రాయపడిరి మన మతసంబంధములో ప్రభుత్వమువారు జోక్యము కలిగించుకొనమని చేసిన వాదనముల ప్రకారము ప్రభుత్వమువారి చట్టమును చేపగుడదను తీర్మానము శ్రీ గవర్నరువారికి పంపుటకు నిశ్చయింపబడినది.

గొమ్మవాసి.

II

అయ్యో, ఈ విషయమున జరిగిన ఖండన సభానిర్ణయములను ఆంధ్రప్రతిక విమర్శనమున ప్రకటింపబడినవి. ఈ తీర్మానము లందలి ప్రత్యేకము విమర్శ నార్జునుగుట నాయభిప్రాయము లీ క్రింద బొందుపరచుచున్నాను.

(1) సభవారి యుద్దేశ్యములకు వ్యతిరేకముగా వాదించువారిచట మాటలాడరాదను నిర్బంధన పద్ధతియే ఖండన సభవారి తీర్మానము దుర్బలమును, ఆధారరహితమునై యున్నదని చాటుచున్నది.

(2) హిందువుల యందట్లు సంఖ్యాకులగు బ్రాహ్మణులకును, తదనుగులగు జైత్యులకును మాత్రమే రజస్వలాంతర వివాహములు ప్రస్తుతాచరణమందు లేవు కాని యధిక సంఖ్యాకులగువారు బిల్లు వత్సవలంబులై 'హిందూమతము' నను ఖండన సభవారి తీర్మానమును దుర్బలముగ జేయుచున్నారు. మరియు ప్రాధా వివాహములు వివాహముయొక్క పవిత్రతకు భంగము కలిగించి స్వచ్ఛందముగా బరిణమించుననుచున్నారు. ఇదెంత సమంజసమో యోచింపుడు. 'వర్ణావరణి వివాహ' బంధమునండి విడివడకుండుటకును, పరస్పరానురాగులై ప్రవర్తించుటకును, భార్య భర్తకు సహచారియై స్వకీయ ధర్మములు నిర్వహించుటకును పవిత్రమైన వివాహమంటుమన అగ్ని సాక్షిగా పురోహితునకే యర్హము కానప్పుడు, లోకాచారము లెరుగని విద్యా విహీనులగు బాలిక చేతిని పురోహితుడునిపుచు తంతు జన్మించుడబాబాచప్పట్లు వినుచుండుట తప్ప మరేమియు నెరుగని బాలిక వివాహముయొక్క పవిత్రత నెట్లు గ్రహించగలుగునో? మంత్రముల యర్థము మాటలులనంచి పురోహితుడు చేయించు తంతు యొక్క భావమైనను గ్రహించగల పాటి యాడు వధువునకుండ వలదా? కాల పరిమితక వివాహమాడు పురుషులును, బిల్లు వత్సవలంబులైన క్షత్రియు, శూద్రులును, యెట్టిసీతలేని స్వచ్ఛ ననుభవించుచున్నారో? సభవారు ప్రత్యుత్తర మొసంగదరుగాక!

(3) సంఘాభివృద్ధికిని, దేశాభివృద్ధికిని విరోధకమైన యేమతవిషయమైనను స్వయముగా బరిష్కరించుటకు సహగమనాది దురాచారములను మాన్విన ప్రభుత్వము వారికి హక్కుగలదు. అది వారిది. అందులన వారి నియమమున కట్టిధంగమునలేదు.

(4) 'దుష్కృతములు కలుగగలవు' అను సభవారి యుద్దేశ్యములకు గురియైన మాతృబాటి తలమైత్రబాలకున్నది. కాన సభవారు సుముఖులై మాతృబాటిని దరిజేర్చి యెత్తించుచుగాక.

(5) వివాహబంధమున కటుబడి అందలికష్టస్థిరంబు లాబన్యాంతమునభవించ వలసింది వస్తువుగాని, వస్తువులే దండ్రులుగాదు. కాన కన్యకాస్వాతంత్ర్య చోరులైన తల్లిదండ్రులకు ఇదివరకున్న హక్కులు వధువుకే చెందుటన్యాయము: ఈతీర్మాన వివిషయమున స్పష్ట పరత్వమును వెల్లడించుచున్నది.

(6) శాస్త్రముల విషయములలోనిచిన కొన్నిటియందు రజస్వలాంతర వివాహములు ఆదరణీయములని సిద్ధాంతి కరింపబడినది. శాస్త్రోక్తము జోకవో యీకొంది యగ్గముగల (శ్రోకముఖ్యముగాలేదు) శ్రోకము చదివియున్నాను. "రజస్వలయైన కన్యకు రి సంకరములు జెడకియైన అనుకూల వరునికి గూర్చులెను"

(7) సదాచారమునువిషయమీతిర్మానమునకుప్రాధాన్య మొసంగుచున్నది. శాస్త్రసిద్ధాంతములకన్న పూర్వాచారమే బలకరముగానున్నది. కాన యీకొంది విషయములకు పత్రికాముఖంబున ఖండన సభవారును తత్వజ్ఞవలంబులును జవాబు ప్రాయగోచరము.

అంతకాలపరిమితిగల యాచారములు సదాచారముల నబడుడు? బిల్లువత్సవలంబులైన వారియాచారములు దూన్యముల? హిందూమత మంతటికిని సదాచారములు నెల్లుకాస్త్రమెది? శాస్త్రీయ నిబంధనలకు కట్టుబడు వారొక్కశ్రీతనా?

III

అయ్యో, గౌరవనీయులగు శ్రీనివాసశాస్త్రిగారి విషయమై మన కాసన నిర్మాణసభయందు బ్రవేశనెట్టి చట్టమునుగూర్చి గడచిన కొన్ని దినములనుండి తమప్రతికయందు బ్రకటింపబడుచున్న వ్యతిరేక సభాతీర్మానములను, మోక్షవాదం వేలుగోసాలరావుగారి లేఖను గాంచుటకును, సంస్కార పరాయణుల మూర్ఖభావమునకును, గడుంగడు వగచుచున్నాడను. నిజమునకు శాస్త్రీగారికాసనము నిర్బంధముకాదు. విచ్చికమా, బ్రాహ్మణులు మొదలగు స్వల్పసంఖ్యాకులు తక్కువదక్కిన హైందవులందఱు నీవివాహముల నాచరించుచున్నారు. శూద్రులనువదలినను కర్మపరతంత్రులగు క్షత్రియులలోబహుళముగ నీవివాహము లాచరింపబడుచున్నది. బ్రాహ్మణులలో నైతము మళయాళ బ్రాహ్మణులలో నీవివాహములు జరుగుచున్నయవి. ఆంధ్రద్రావిడ కర్ణాట మళయాళ బ్రాహ్మణులలోనైతము పంక్తిభోజనము లాచరించుచున్నారు. కావున మలయాళ బ్రాహ్మణులును, క్షత్రియులు, శూద్రులు, హిందువులుగా నెన్నబడి, హైందవ ధర్మకాస్త్రానుసారముగా దాయభాగ నిర్ణయాదికములు జరుగుచుండగా, రజస్వలాంతర వివాహములు చేసికొనినవారు హైందవులు కాదుటకు ప్రతివాదు లేయాధారముతో నీకాసనము నెదిరించుచున్నారో? ఇంకాశాస్త్రప్రమాణములనువిచారితమున్నవృత్తానుక్రమ లీయాచారమును దృఢపఱచుచున్నది. స్వర్గులలోఁ బెక్కిపద్ధతి నామోగించుచున్నది. పురాణములలోఁ బ్రాధావివాహములును, స్వయంవర వివాహములు గణనాతీతములు. మతీయు బాల్యవివాహములు మృగ్యములు. కనుక మనదేశపు న్యాయస్థానము లీవివాహములు చెల్లనేరని నిర్ధారణసేయఁజాలవు సీతిగతులిట్లుండ కాసనమునిరర్థకమని కొందఱియభిప్రాయము. ఈమధిప్రాయము న్యాయమేయైనను, ఈవిషయమునవ్యర్థములగు సంకేతములు కలవారి సంకేతములను బోనడఁచుటకు శాస్త్రీగారి తీర్మానమును బ్రవేశనెట్టి. అంతమాత్రమునఁ గోరంతలు కొందఱెలుచేసి విపరీతాభిప్రాయములను గల్పించి పామరజనులకు బోధించి, యాందోళనమును గల్పించఁ బ్రయత్నించుచున్నారు. హైందవుల కాయభధారణావకాశమునఁ గిన రాజద్రోహులై తిరుగుబాటు చేయుదురని వచించు కొండఱ దొరలవలె, నీచపూర్వబుద్ధిమంతులు ప్రభుత్వమువారికాసనమును నిర్బంధించితమాత్రమున జగత్ప్రళయము, సంభవించుననియు, మతము నాశనమగుననియు హేతుకల్పనలు చేసి, యూరూర దిగిరి సగలుచేసి కాసనవిషయమున దురుకుల విపరీతకల్పనలను బోధించి, సంఘ విజ్ఞాపనముల దొరతనము వారికి బంపుచున్నారు. మతీయు, మతవిషయములందు బ్రమేయము కల్పించుకొనమని దొరతనము వారొసంగిన వాదానమును జ్ఞప్తికి దెచ్చుచు, మతవిషయము కాన నివ్వవిషయమునఁ బ్రమేయము గల్పించుకొనట ధర్మమరిపలకుచున్నాడు. సదాతన ధర్మావలంబులగు పూర్వలాడ్డించిన యాసి వారి యాచారములను వర్జించిన తత్సంతతికొం దెందరాదని ప్రతిపక్షులు తలంచిన యెడల మాతనమాన్యవలంబులు పూర్వుల యాస్తికముభవింప నస్త్యులని శ్రీ పునర్వివాహకాసనమునందు వలె నొక నిబంధనము నాకాసనమున జేర్చింపఁ గోరవచ్చును. దొరతనమువారు పూర్వచార పరాయణులను సంస్కార పక్షవలంబులతోఁగలసి భుజింపుడనిగాని, బంధుత్వము నెఱుఁపుడనిగాని, నిర్బంధించుచుండలేదు. రజస్వలా వివాహములు చేసికొనినవారు హిందువులని వారొగీకరించుచున్నారు. వారి కష్టాభివృద్ధి నాస్తి వారిసంతతికి హిందూ ధర్మకాస్త్రాను సారముగాఁ బంచి యాడలచుచున్నారు. వా

రొకరికొక "రావుబహదరు" బిరుదును నియ్యవచ్చును అంత మాత్రమునఁ బూర్వపు రావుబహద్రులందఱును శ్రీ తత్త్వాని రావుబహద్రనవలదని వారికొక గలహింపవచ్చునా? దీనిని, మనసమున పాఠ్యవహుగూర్చి వ్యతిరేకముగా వాదించునధివివేకములవారివాదముతోఁ బోల్చవచ్చును. ఆంగ్లప్రభువులు భారతీయులకు న్యవసరపాలన మనుగ్రహింపఁదలఁచినయెడల, అధి వివేకములవారు మా స్వరాజ్యవిధానమును హైందవుల కీయరాదని వాదించుట సమంజసమా? అదియుఁగాక గాన్యజ్ఞేయమునకును సంఘజ్ఞేయమునకును వ్యవస్థమైనయెడల న్యరకదేశములు నిర్బంధకాసనములు సయితము కల్పింపవచ్చును. సంఘజ్ఞేయమునగోరి రమ్యావద్యుపాన. నిషేధమును, చీనా నల్లమందు వాడుకను, తురుష్కస్థానము రాణివాసమును నిషేధించు నూచనమును, జరుగుచున్నవి. మనదేశమునందును, బరోడా, మైసూరు మొదలగు సంస్థానములు నిర్బంధకాసనములు కల్పించుచున్నవి. పూర్వ హైందవప్రభుత్వములను సంఘజ్ఞేయమున కవసరమగునెడల నిర్బంధకాసనములను విధించినవి. ఆంగ్లప్రభుత్వా రంధకాలమునందు, దురాచార నివారణమునకు నిర్బంధకాసనము లవసరమైనవి. అప్పుడు మతము పోవుచున్నదని ఘోషపెట్టిరి. కాని వాని ఫలితమునకు మన మిప్పు డానందించుచున్నాము. ప్రస్తుతకాసన లోపరాహిత్యమును కాలాంతరమున వ్యక్తముకాగలదు. కావున హైందవ మహాజనులు సభలుచేసి కాసనమునెడల తమకుఁగల యామోదమును ప్రభుత్వమువారి కెఱింగించి యీచిత్తు కాసనమును త్వరగా కాసనమును జేయింపవలయునని ప్రార్థించుచున్నాడను.

బుడమగుంట.

గడ్డం కొండా రెడ్డి.

IV

కావూరి ఎల్లనకవి.

అయ్యో, ఈ కవి చరిత్ర మెచ్చటను గానరావచ్చును. కతమాయ మనదేశచరిత్రము లాదికాలమునుండి మనవారువాయకుండుటయే కారణమని యూహింపవచ్చు. ఈనడుమ గురుబాడ రామమూర్తిగారు, కందుకూరి వీరేశలింగము పంతులుగారు మొదలగు ఆధునికులు వ్రాసిన చరిత్రముల యందును వీరి చరిత్ర గానరావచ్చును. వీరేశలింగమున నుండిగో వీరురచించిన గ్రంథములన్నిగలవో కానరాదు. కాని శ్రీ బ్రహ్మాండ పురాణాంతర్గత అర్థపంచక వివరణఖండమును మాత్రము తెలుగున ఆరాశ్యాసముల గ్రంథముగ రచించియున్నాడు. ఈ గ్రంథమున విగ్రహారాధన క్రమంబును, పూజా ఫలంబును, దశావతారకథా సంగ్రహంబును, ఉపాసనావిధియు మొదలగు భక్తిప్రధాన విషయంబులున్నయవి. శ్రీ మృదుమధురముగ నున్నది. కాని, యందందు కొన్ని సాతిత్యము లున్నవి. ఈ పారబ్రాహ్మణ లిఖితమున బడియుండుననుట యొప్పు. ఈ కవి యొకను కొన్నిగ్రంథములు రచించియుండు ననుటకు, బ్రహ్మాండ పురాణంబున నర్థపంచక వివరణంబున కవి వంశానుకమమెల్ల వివేదికరించక.

క. కరమెప్పు మిత్రవిందా పరిణయమున నస్మదీయ, పావనశంకంబు రచించితిఁ గావున విప్రముగ జెప్పబడదయ్యెడ దత్త్రమమిందుక.

క. శ్రీవత్సగోత్ర తిలకుం దైవెలసిన సుకృతి వెంక, నార్య సుతుండక కావూరి యెల్లనాఖ్యుడ శ్రీవల్లభ! పాదపద్మ, నేవారతుడక.

అని రెండుపద్యములలో ముగించి తా నిదివరకు రచించిన మిత్రవిందా పరిణయమున తనవంశంబెల్ల సునిశ్రంబుగ దెల్పువలసియు, శ్రీవత్సగోత్రోద్భవుండగు వెంకనార్యసుతుండననియు, తెల్పుచున్నాడు. ఈ కవి యందరికవులవలె ఏమహారాజునకో అంతిమయ్యక యోతనవలె శ్రీరామచంద్రున కర్పణ గావించియున్నాడు.

వీరికవిత సరళముగను సంస్కృతపద వాచాశ్శబ్ద సహసములును గలిగియున్నది. అటులున్నను పావనములొని పుడకలవలె నందందు పారపాల్గుండుటచే నీకవి మహాకవి యానా కాఁడా యని సంకేతము కల్పించునైది. వీరు రచించిన మిత్రవిందా పరిణయముగాని ఇతర గ్రంథములు గాని కనుపడుటలేదు. కావున మహామహు లెవ్వరైన ఈ యెల్లన చారిత్రియును, వీరి గ్రామమెవ్వనందునదియును, వీరి వంశ పరంపరయు, వీరు రచించినగ్రంథము లెన్నియైననున్న వాని వివరంబును, వీరికాల నిర్ణయంబును, వీరి కవితాభోజియు, తెలియజేసి ఆంధ్రకవులమహిమ వెలయింప జేయుదురని మిక్కిలి ప్రార్థించుచున్నాడను.

యక. వి. డి. శేషాచార్యులు.

ఉపన్యాసములు

పట్టానిర్రాణము.

ప్రాశస్త్యముగైర్చును గారి మాండవ్యమునానము.

౨౪ వ డేది సాయంకాలము చెన్నపురి ఇంజనీరింగు కాలేజీలో గెడ్డిను గారి రిటులుపర్యవేందిరి ఈయంపన్యాసముల యందు శ్రద్ధపుష్పకొన దలచిన ఓకరుసీరులు మున్నగువారు ప్లానులు వ్రాయువని నభివృద్ధి చేయ గోరెదను. కాన 1-2 వారములలో వారు తాముచేసిన యభివృద్ధిని చూపవలయును. జన సమృద్ధము నభివృద్ధి నొందించుట వలన దానిని తగ్గించుట కివలన ప్రయత్నింపరాదు. ఆబద్ధిని మొదలు నేపిల్లు వరకును గాల్యేమొదలు మాస్కోవరకును న్యాయాన్యుమొదలు సానుప్రాస్నిస్కో వరకును హిందూదేశమున ఢిల్లీ మొదలు మధురవరకును ప్రతిపట్టణమునను నిర్మాణమునకు ముందు నాశనము చేయవలెనని ధ్వంసముచేయుట కెట్టి బుద్ధిహీనుడైన సమరుడగును. పునర్నిర్మాణమునకు ఓగ్గు ఆలోచన శ్రమయునుగూడ నావశ్యకము. ఈరీతిగా నిండుకూర్చి జన సమృద్ధిపరచుముచేయుపద్ధతి హెచ్చిపోవుచున్నది. దానికి కొంతసమాధాన ముండవలయును. పరిశుభ్రతకొరకు నివాస యోగ్యములుగాని భాగములను తొలగించవలయునని యే యాద్యోగియో ఏసాంఖ్యకుడో సదభిప్రాయముతోడనేనూచించును. అదియే కారణము. పురపాలకసంఘమువారు కొంత మందిప్రజల ఇండ్లు పగులగొట్టి ఇండ్లను తమిషేయగ నెత్తికొని వారు తమయిండ్లకట్టెలను హెచ్చించుదురు. పోటీలవచ్చును. ఈ విధమున నిండుపడగొట్టబడకుండు నున్నవారికమాత్రములాభమే కలుగును. ఇట్లుచేయుటలో పురపాలకసంఘమువారి యుద్దేశము ప్రజాపీడనము కాకున్నను ఫలితము మాత్రమిదియే యగుచున్నది. ఎక్కడనో యొక్కెడ కూలి అధికముగ దొరకుచున్నదని సంతసించు కూలివాండ్ర కదనముగ లభించునామొన అద్దెక్రిందనూరివారు పురపాలకసంఘమువారి పుణ్యమునలాగు కొన గలుగుచుండిరి. హిందూదేశమున కడజాతి మాలలు మొదల గ్రహ్యములవరకునుగూడ గృహభిమానము వంశపారంపర్యముగవచ్చును. ఎవరయిండ్లు ఎవరిదేవాలయములు ఎవరివాడలు వారికివేరు. వారు తమిడ్లల నెటుల విక్రయింప నంగీకరింపరో ఇండ్లనుగూడ నటులనే విక్రయింపనొల్లరు. పాశ్చాత్య దేశములలో స్థలము లూరిక మారుచుండును. అట్టిదురస్థి హిందూ దేశమునకూడ కలుగకుండునుగాక! పశ్చిమయూరోపు దేశములలో ప్రజలకిండ్లు లేనేలేవు. హిందూదేశమున నటులగాదు. వంశపారంపర్యమునవచ్చు పెద్దలగట్టిన ఇండ్లుగలవు. కాన నట్టి ప్రజలను వారిపెద్దల కట్టిన యిండ్లలోనుండి తమిషేయుపద్ధతి మంచిదిగాదు. సాధ్యమైనంతమట్టున కిండ్లను తక్కువగ నిర్మూలించి పవరింప ప్రయత్నింపవలయును. అట్లు నిర్మూలించవలసిన యావశ్యకత కలిగినను వారికావలసినవాసమున కాధారము చూపువరకును నిర్మూలించరాదు. ముందునిర్మాణము పనుట నిర్మూలనముగాని ముందు నిర్మూలనము పిమ్మట నిర్మాణమును కూడదని ఆయన నుడివెరి.

పిమ్మట బోధననగరమున ప్రదర్శించిరి. ప్రజలకు విక్రమ ప్రదేశములు (పార్కులు) అక్కడక్కడ నేర్పరుచుచుండవలెను. ప్రత్తి పంట, పరిశ్రమలు, నీటిసారుదల కల్గవసాయము మున్నగునవి యభివృద్ధి నొందిన కొలందిని పట్టణము లతిశీఘ్రముగనే పెరుగు నూచనలకలవు. అదిరకాలముననే పరిశ్రామికాభివృద్ధి యధికముగ జరుగగలదు. కాననప్పుడే ధిరలు చెరుగకమునుపే పార్కుల నేర్పరచక పోయినయెడల నావలనేర్పరుప తరముగాదు. బోధన నగరమున నొక మేయరు 7 ఏండ్లు శ్రమపడి చక్కని పార్కుల నేర్పరుప గలిగెను. ప్రతిపట్టణమున నట్టి ఏర్పాటు లుండవలయును. హిందూదేశమున కొందరు చెరువులను మూయించుచున్నారు. ఈదేశమున నున్న నీరు మంచి చెరువులు ఏదేశమునను లేవు. అట్టిచోవానిని తిగా మూయుట సంతాపకరము. దేవాలయసంబంధముగు చెరువులన్నియోచిత్రమైన పనితనము గలిగినవి గలవు. వానినతి జాగ్రూకతతో కాపాడవలయును. చలిజ్వరముల ప్రక్షయింప దనుకొనుదు. చలిజ్వరములకొర కంతి ఎడకే చెరువులను మూయవలసిన యవసరము లేదు. చేపలను బోతులను పెంచుటవలనను రసాయన పదార్థముల యుపయోగమువలనను చెరువులను మనోహరముగ నుంచవచ్చును. పట్టణముల ననుసరించి రోడ్లువేయబడ వలెను గాని రోడ్లననుసరించి పట్టణములను నిర్మింపరాదు. రెండేసి గడిసేల నొకయింటికొంద మార్చిన నది నివాస యోగ్యములు కాగలవు. కూలిసాలి చేయువారికగూడ పెద్దపెద్దతోటలుండవలయును. అని ఆయన నుడివెరి. కాకినాడ పట్టణనిర్మాణమున నెన్నియో మార్పుల కవకాశము కలదు. ఆ రాష్ట్ర కరణ

మును గూర్చి హిందవులును క్రైస్తవులును గూడ వరకాగతిమగు ప్రత్యేకకార్యక్రమ భావమును కలిగియున్నారు. జాతిమత విభజనము నేర్పరచినవారు కేవలము బుద్ధిహీనులుగాని దురభిప్రాయులుగాని గారు. ఉత్తరకరెన్సులై పండుకొనిన నిద్ర బాగుగాపట్టునను హిందువుల సాంప్రదాయమున కేదో యాధారము కేటవబోదు. అటుల విశ్వసించుటకు కారణములున్నవి. అది పొరబాటునకు హేతువులు కనబడవు. అటులనే వివాహ సమయములయందు వధూమణులు తూర్పుమొగముగ కూర్చుండుట కవకాశము కలుగునట్లుగ నిండుకట్టుటకుగూడ తగిన మంచికారణముండక పోదు. అని ఆయన నుడివెరి. కేవలము పాశ్చాత్యపద్ధతులనే యవలంబించి ఇటీవల రోడ్లను పట్టణములనుగూడ నేర్పరుచుచున్నారు. ఇది సమంజసముగాదు. వీడిల వ్రాచినగృహములను నాశనముచేయుటయందు నిదానముండవలయును. వానిలో బలమైన వానినన్నిటిని నీటికి తక్కివానిని కూలగొట్టుట మంచిది.

నాల్గవ యంపన్యాసము.

నిన్న (21-1-1915) సాయంకాలము నూరులను గురించియు మరుగుదొడ్లను గురించియు రోడ్లను గురించియు నుపన్యాసంపఠయెను. ఓడ్డలకొరకు శ్రీ ఎటుల శ్రమపడునో శ్రీ కొరకు పురుషుడటుల శ్రమపడును. గచ్చుచేయ బడనలసి మెంటు చెయబడనట్టియు, నూతికడ్డముగ గొడవనట్టియు నూతులలో మురికిచేరి నిరు చెడపోవును. ఎందునను పసికొందు. నీటిబోన యంచుపాక్రిములకు మురికిచేరికొండ ఇనుప చిక్కముగాన మురికిచేరి గాని యెట్లుగా నుండవలెననువిషయ ముగిరి జ్ఞానము గలవారి కిందరికే తెలియదగినది. శూచిక్రిముల కాకింములగు జలాశయము లెన్నియో గలవు. అట్టివాని నుండనిమ్మట పురపాలక సంఘములవారు నిందకు పాత్రులు. పట్టణమున నొకప్రక్క 400 ఇండ్లను ముయొక ప్రక్క ౪౦౦ ఇండ్లను పగులగొట్టుట కధికధనమును వినియోగింపగలవారు కొద్దిరూపాయలను వెచ్చించి నూతులను పక్కభ్రముగ నేల చేయరాదు? నూతులలో దిగి లోపలినుండి మురికిని తిట్టలలోబెట్టి వెకితీయుటకు త్రాటినిచ్చెన బుండవలయును. కొన్ని నూతులలో చెత్త నీళ్లవై తేలు చుండును. వీనిని తీయించుటకు ప్రత్యేకదొడ్లుగల కనబడదు. ఈపనులను రోడ్లూర్జువాండ్రు చేయరు. రక్షకభటుల కిచ్చేయదగినపనులుకావు. గవంశవాండ్లు ను నాయాసముగ తాటి చెట్లుకెక్కి దిగెదరు. నూతులను త్రవ్వుటయే వృత్తిగా గల వారుగూడ కలరు. అట్టివారి నేరినైన నిండుల తెల నియమింప గూడదు? “పలమాం గనేటు పొటాహా”ని కొంత జలమున కలిపిన నందల దోమము నివారణమగును. నీటికి ధూమకర్షణము (పర్మిలకలరు) వచ్చుచో నది బలశుభ్రమైనదని భావింపవలెను.

ఎంతో కష్టపడగాని శ్రీలు చేదెరువీటిని వెకితీయ లేని నూతులనుజూచి పాగ్రవాము కలుగకపోదు. పురుషులు బుచ్చు అధికముగ మోయుగలరుగాని శ్రీల కిం యలవాటు లేదు. శ్రీలు తమమునును పనుగులేకుండు నేకదీక్షతో నెంతి నేవైన చెయగలరు గాని మోయలేనిబుచ్చు మోజువారు. కాన నిమిలోడుటకు కిప్పలుండవలెను. (కంపాడు పుల్లి) అన్నిటిలోనను మంచిదని ప్రాశస్త్యముగాను నుడివెరి. కిప్పలను చూపి వానిలోని నులుబుచ్చువులను బోధించిరి. మరుగుదొడ్లి విషయమున నిదేశమున వారికుద్వయ మేమియు నెచ్చటనుగూడ కనబడుటలేదు. మరుగుదొడ్లను బాగుచేయుట ప్రత్యేకిము పాకీవాండ్ర పనియైయున్నది కాన నిందు వలన వాండ్లు నెమ్మొకట్టుట మొదలగు చిక్కులకుగూడ నవకాశము కలుగుచున్నది. జనసంఘము యొక్క ఆరోగ్య మంతయు నీ నీచజాతులవారి పరముగనుండగ నట్టి తెగవారి నీతిగుతులను బాగుచేయుట కొక్కరును ప్రయత్నింపకున్నారే? ఇట్టిప్రజల యాచార్యమును నుగుణసంపదయు నెట్టిదియో నేను గ్రహింప జాలకున్నాను. ఈగ్రతనను వారు తొలగించుటలో పాకీ కొంతసౌకర్యమును కలిగించుట కెల్లవారును ప్రయత్నింప వలయును. నాగకకతలో చినాదేశముగూడ హిందూదేశమును పోలివదిగ నే యున్నది. అచటగూడ వెళ్ళుమంది వ్యవసాయమే ప్రధానముగ వృత్తిగా కలిగియున్నారు. సారసీలిములగు చినాదేశపు భూములను వారిపును సారవంతములుగ చేయగలిగిరి. సహజముగ సారవంతములగు హిందూదేశమందలి భూముల నిచటివారు తగిన గెత్తెములను వేయకయు వంటచేరుకును కాల్చియు నానాటికి నిరంతరమును సారహీనుల నొనర్చుచున్నారు. బ్రహ్మజముడు కంచె మొదలగు ననేకవిధములగు దడులతో మరుగుదొడ్లి కట్టబడనగును. కెదురు దడులతోను తాటూడతోను దొడ్లను కట్టుటమంచిది. ప్రస్తుత మిందు కొరకు ఇనుము

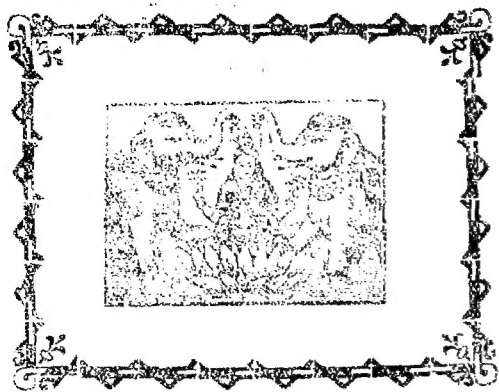
నుపయోగించు పద్ధతి యవసరము. ఆయను మింకొక పని కుపయోగింపగలదు. మొదట నొకచోట నొక కెదురు దడిని కట్టి కొన్ని నెలలంచి పిమ్మట మరొకచోటికి తీసి కొనుపోవునటుల గోతులను ద్రవ్యముండవలెను. ఈ గోతులలోని గత్తిని ఎవవు కింద నుపయోగింపవచ్చును. తోటలను వేసి ఈ గత్తియు నుపయోగించుటకు కొందరిని నియమింపవలెను. పట్టణ నిర్మాణమునందు ఆయా జాతులను బట్టి ఎవరికి వారికి వేరువేరు పేటల నేర్పరచ వలయును. నేను చూచినంతటిలో నట్టివిభాగమును తెలుపుటము కోయంబుత్తూరు పుర పాలక సంఘమువారియొద్ద మాత్రమే కలదు. అట్టి పటము లుండకయొద్దను గూడ నుండవలయును.

కూలివాండ్రకు గృహములు నిర్మించుటలో చెన్నపురిలో బకంగువోము కర్నూటక మరలలో వనచేయవారికొరకు కట్టబడుచున్న ఇండ్లమాదిరి చాల అనుకూలముగ నున్నది. కొన్నిచోట్ల నీయిండ్లు బహు ఇరుకుగా కట్టించుచున్నారు. అట్టివారికి వికాల వృద్ధయును ఆలోచనా సమర్థతయు తక్కువ యని తెలియుచున్నది.

మట్టిపనిలో చాల నానందముగలదుగాన నన్నిప్రాథమిక పాఠశాలలలోను బాలరకును బాకీకులకు నీపని నేర్పదగును. చిన్నితనమున బొమ్మరిండ్లుకట్టుట బిడ్డలకు చాల నత్సాహకరమగుపని. వారు మట్టితోనే ఆటలాడుచుండురు కావారికి బాల్యముననే మట్టిపని నేర్పవలె, పెద్దవాండ్రైనపుడు వారికి నిర్మాణకాళము మొదలగును. తోటలను పెంచుట మర మృతులచేయుట మున్నగుపనులగూడ చిన్నతనముననే నేర్పవలయును—అని ప్రాశస్త్యముగాను నుడివెరి.

ప్రదర్శనము.

నిన్న యుడయమున ప్రాశస్త్యముగాను నెనెటు మందరమున ప్రదర్శన మొనరించిరి. చెట్లనునాటుట, తోటలను పెంచుట మున్నగువిషయములను బోధించుచు నాయావిషయముల నాయన ప్రదర్శించిరి. తోటలు కాపుడలలో సంచకున్న నందరునుపోయి కొమ్మలనాకులను విరచెదరుగాన తోటలు పాడగునను తలంపు సరి గాదు. నిరోధమువలననే కృత్రిక భావమును కలవాడును కలుగును. అట్టి నిరోధమేమియును లేకుండ మనము ప్రజలను విశ్వసించినచో వారే మెలకువతో ప్రవర్తింపగలరు. ఒకపాఠశాలలో నిరోధమేమియును లేకుండ బాలరసందర్శని విచ్చలవిడగ తోటలలో సంచరింప ననుమతించ వారందరును గలసి పాపుమెల్ల దూరమువరకును వ్యాపించునట్లుతోటను చక్కగా పెంచియుండిరి. గుప్తుమనదృఢంబు చక్కని వృక్షములుండెను. లోపలితిట్టన పిల్లలచెట్లను మట్టి కుండిగాని వెలుపలితిట్టన గొడవై నెక్కి ధ్వంసభూమిచేసిరి. ఏమన నాగొడయే నిరోధమనివారికి తోచినదిగాన విరోధభావముకలిగినది. ప్రాశస్త్యదేశమున రక్తకలవృక్షములు (చెట్రి) విచ్చలవిడిగ పెంచబడునుగాని ప్రజలెక్కువను వానినిమట్టిరు. కాన తోటలకు గొడలును కంచెలనుండరాదు. ఒకదేశము కొన్ని విషయములలో నాగకతను, మరొక్కో విషయములలో ననాగకతను కలిగియుండును. తోటలవిషయమున రష్యాదేశము చాల నాగకతను కలిగియున్నది. తిక్కిన విషయములలో నచట నాగకత తక్కువయని తలపబడుచున్నది. పట్టణము నిర్మింపవలెనని నచటిసీతగుతులు బాగుగ నెరుంగకుండ మాత్ర జ్ఞానమును మాత్రముపయోగింప జూచుట నిష్ప్రయోజనము. ఆస్ట్రేలియా దేశపురాజధానిని నిర్మించుటకు ప్లానులనుపంప మనిరి. పి కాగోనుండి యొకరుపంపిన పాను చూచుటకు ఒహు చక్కగానుండెనుగాని క్రియకది ఎంచునకును పసికొరకుండ పోయినది ఆప్లాను వ్రాసినవాడాదేశము నెన్నడునుచూడనే లేదు. ఆమెరికాలో సరస్సులెన్నడునెండిపోవు. వానినిబట్టి ఆస్ట్రేలియాలోగూడ నతిచుచ్చువులను ప్రాదములను నిర్మింప గోరెను. ఆస్ట్రేలియా ఉష్ణదేశము. అచట నీరు నిమిషమున నార్చుకొనిపోవును. కాన నచట నావద్ధతి పనికిరా లేదు. హాంకొలో గూడ నిట్టి సీతీయే కలిగినది. లెస్టఫా రియాలో పరిశ్రమలకు ప్రధాన నగరము గుడు నెలు దార్చుగూడ నుండగినంతతాగుగ నుండ లేదు. దానికి కారణమేమనగ జన్మనీ దేశములో నధికారమంతయును ప్రభుత్వమువారే వహించుటవలన పట్టణముల స్వేచ్ఛతగిపోయినది యుద్ధములు లేకుండజేయుట కీయధికారము నంతయును ప్రభుత్వమువారాక్రిమించిరిగాని అయాక్రమణము మితిమీరుట చేతనే యుద్ధము తలపించినది. ఈ కారణముననే ఫ్రాంకు ఫర్నెట్టణమునకు వెనుకటి ప్రాముఖ్యము తగిపోయినది దీనిని నేను ప్యమముగచూచి యుంటిని. అధికారమంతయు నొకరికే యుండకుండ చేయుటకే యాయుద్ధము ప్రారంభింపబడినదని ఆయన నుడివెరి.

ఆంధ్ర ప్రదేశ్

1915 వ సం॥ జనవరి నెల 22 వ తేది

శుక్రవారము.

ప్రాశస్త్య గెడ్డెనుగారు.

ప్రాశస్త్య గెడ్డెనుగారు రమారమి కడచిన వారముగా వినగరమున నగరనిర్మాణవిషయమును గురించి దినదినమును నూతనముగా లిచ్చుట చేరు ప్రవర్తనములను చూపుటచేతను ఆవిషయమున నాసక్తి కలుగ జేసికొనువారికి బోధనల నొనర్చుచున్నాడు. గత శుక్రవారమునాడు ఏరు కిక్కిరియ్యాలయభవమున బెరిగినను గురించి యిచ్చిన యాకన్యాసమును బట్టియే వీరునట్టి ఇటుక రాలు నున్నములతోను కంకర థియ్యెనులతోను కట్టనిర్మాణ మొనర్చు పద్ధతులను తెల్పవారు గారనుట విశదమయ్యెను. ఏయే మంత్రాభిషేకము మూర్తిభవించి వసియుంచుచున్నదనుట వ్యక్తమయ్యెను. వీరు మానవుని శీతమును ముక్కలు ముక్కలుగా తరిగి జేసికి దానినే నూత్నదృష్టితో, నూత్నదృష్టితో మాత్రమేకాదు, వివరిత నూత్నదృష్టితో గూడ చూచు ఆధునిక ప్రకృతిశాస్త్ర చంద్రితులపోలి యుండునట్లు తెలియజేసెను. వీరి హృదయమున మానవసంఘముయొక్క ప్రతి విభాగమునందలి జేతోవికాసముల ఛాయ తాండవ మాడుచున్నదనుటకు వారి తరువాతి యావన్యాసములు నిదర్శనము లయినవి. వీరికి పురాతన మను నదియు నైచ్యమనునదియు అందరు ప్రకృతిశాస్త్రజ్ఞులకులె నిర్లక్ష్యభావములు కావు. జీవితపు సంతరార్థముచే ప్రోత్సహమునంది వీరు ప్రాచీన నిర్మాణములయందలి కరమరహస్యములను పోషి వాని పూరిగుడిసెయందలి గుప్త సౌందర్యమును ప్రసాదగలుగు చున్నారు. నూతన పారిశుధ్యమని పేరుపెట్టి ఇదివరకుండునిర్మాణముల నన్నిటిని పడ గొట్టుటకాని చిత్తరంజకములగు సర్వోపరాధికముల పూర్వపుటకాని వీరి కేమాత్రమును సమ్మతములు కావు. అవసరముగా వ్యయముపెట్టి మహాసాధములనలె సర్వమును నొక్కసమానాకృతికి జేవల యావనుట వీరియభి పాయమునకు దూరము. మన నగరపాలక సంఘములును యూనియనులును బూట్ల వేలు కర్చు పెట్టి మురుగునీటిని నీరు చేరుల నిర్మలములను తీర్చి విడుదలచేయింజనోటికి పోసికొనిపోగల వెదురు చట్టములతో మురుగునీ డను నిర్మించి నరుసగోతులతో మురుగును నిలవ చేసి ఆగోతులను మార్చుచు సుభ్రమగు మురుగు పద్ధతుల సేర్పరచుటకాక అవసరముగా ఎరు పును సప్తముచేసికొనక లాభమందుటయు అవసర మని గెడ్డెనుగారి యుపదేశము. ఈయుపదేశము నుచ్చునకు చూపితిమి. మనదేశములోని నగరనిర్మాణములో విశేషము మార్పులు చేయవని లేదనియు చేయతగినవెల్లయు వృథావ్యయమునకు నెవమిని స్వల్పసంస్కారములేయెడను ముఖ్యసంస్కారము చేయనియువారెవరాయము. గెడ్డెనుగారుతమయవన్యాసములతో సంతయు పాశ్చాత్యనగరములను పోల్చునంతములుగా వీరికొని యక్కడవడచినసం

స్కారములతోని తోపములను కనుబరచుచు వ్యవహరించినారు. ఆయాసందర్భములలో వీరుచేసినదంతయు నిమగ్నింపబనిలేదు. ఒక్కవిషయము మాత్రము మా దేశమున నగరనిర్మాణాదికములను పారిశుధ్యవిషయములను చేయుచుండు బయలుదేరి విదేశములనుండి వచ్చువారి కార్యపద్ధతికి సంబంధించినదానిని ప్రభుత్వమువారును మా పాశ్చాత్య సోదరులగు వధికారులును గమనింపవలసియు న్నారు. నగరనిర్మాణ పారిశుధ్యములకును ఆవరణ శ్రేణిసంఘ జీవితమునకును మిక్కిలి గాఢమగు సంబంధము కలదు. ఆ సంబంధము నెరిగికొనక కార్యములకు బూనుట అపహాస్యమున కాకర మగుటకాక వ్యవస్థమును దేశముపై విధించుట యగును. ఆస్ట్రేలియాదేశము నెరుగని అమెరికా పండితుడు ఆస్ట్రేలియాలోని మొక రాజధానికయి సలహాలు సిద్ధముచేయుటయు ఆస్ట్రేలియాలో యగు నాంధ్రాధికారులు వాని నామోదించుటయు తుద కవి వ్యర్థములగుటయు ప్రాశస్త్య గెడ్డెనుగారు నిజమగు సంబంధములను గుర్తించ నెరుగమిచే కలిగిన యన్యమునకు సుదాహరణముగా నిచ్చిరి. వారికిట్టి యాదాహరణములు గావలసినచో మా నగరముల వివరణకును చట్టము మురుగు కాలు వల చర్చితమును జూపించినచో వేవేలు దొరకి యుండును. ఇదివరకనిన సన్నివేశములకును తగిన హైందవులు దొరకుట చర్చభమను వాదముండి నది. ఇప్పుడావాదము జెచ్చుటకు వీలులేదు. గెడ్డెనుగారి ననుసరించి నగరనిర్మాణ కార్యములకు సరియైన విధముగా శిక్షితులయిచేసి హైందవులకంటె నుత్తములు హైందవభూమికి దొరకజూరు. కావున నికముం దీకార్యములకయి పాశ్చాత్య పౌరస్వ పద్ధతులను సక్రమముగా నభ్యసించగల హైందవ మావనులను ప్రోత్సహించి సిద్ధము చేయుటకు ప్రభుత్వమువారు తామే పూనవలసి యుండును. లేకున్న స్థానిక స్వపరిపాలనా సంఘముల మూలమున చేయింపవలసి యుండును. ప్రాశస్త్య గెడ్డెనుగారు రాకవలన నీయుత్సృష్ట ఫలము తెలియండుటచే మనము ధన్యులమే. వారి కెప్పుడును కృతజ్ఞులమై యుండవలసి యున్నాము. కాని పాశ్చాత్యనగరములను చూచిచూచి పరిశ్రామిక వ్యాపారముల యొత్తిడిచేతనవి సహజ సౌందర్య విలూపములై యుండుటకు కాంచికాంచి ఈప్రాచీనదేశమునకేతెంచి ఇక్కడి దేవాలయములను కాసారములను ఆరాముములను మహావిశాలారణ్యములను నునోహరప్రకృతిని దర్శించి తనివి నంది కాబోలును ప్రాశస్త్య గెడ్డెనుగారు వారు చేసిన సూత్రమునకు వాడే పాత్రులై ఇక్కడి సంగలి సందర్భములను పూర్తిగా నెరుగమిచే ఇక్కడి యజ్ఞావగాళిత్వమును గుర్తింపమిచే ఇక్కడి ప్రాచీన నవీన నాగరకముల సంఘటనచే బుట్టియుండు నూతన మహాశస్త్రలబంధమును అనుభవించుచే ఇక్కడి ప్రాచీనాచారముల నన్నిటి కిని దేశో గూఢార్థము లుండవచ్చు ననుభావమును వెలిబుచ్చువారైనారు. దేశభాగ కాలములనుబట్టి యొకవేళ ఆచారముల కర్థములుండియుండవచ్చును. అయిన క్రమముగా సంఘ మొకచోట నుండి మరియొకచోటికి మారుటచేతను ఒక కాలము నుండి మరియొక కాలమునకు పరిస్థితి విభేదము లేర్పడుటచేతను ఆచారమున మొదలుండిన యర్థము నశింపవచ్చును. తూర్పుమొగమై మెట్టింట్లు జరుగునట్లు పూర్వులు నియమించిన యాచారము మొకవేళ వారు తూర్పు సముద్రతీరముననుండి నప్పుడు తటస్థించెను కాబోలును. అందర్లమొక రితిగా తీయవచ్చునేమో? గృహము వారిధికి మొగము త్రిప్పుటచేత శుభ్రవాయువు వచ్చునని తలంచియుండురు. కాని ఈయర్థమే పడమటితీర

మునకు పోయినచో చెల్లునా? అప్పుడు పడమటి ముఖముకదా కావలెను. అందుచేత ప్రాశస్త్య గెడ్డెనుగారు శాస్త్రజ్ఞులు దేశకాలవిషయము తెల్పుక పూర్వాచారములతో అర్థమున్నదనుట వివరింపయోగములకు సంతుల్యుగ చేయ నచ్చును. గెడ్డెనుగారు ఆచారములు మాత్రముతో పోలేదు. వర్ణవివరములను కూడ ప్రస్తావించినారు. నగరము లుగో నిండ్లుకట్టుట వర్ణవిభాగముల ననుసరించి యుండువలెనని సూచించినారు. ఇచ్చట మరల వీరు వర్ణములను తమదేశములలోని ఉత్తమ నుద్యమనితరములతో భిమించుచున్నారు. ఇక్కటికే మాదేశమున విభేదము లలంఘ్యములుగానున్నవి. ఇంకను అగ్రహారములు కట్టియిచ్చి పునరుజ్జీవింప జేసినయెడల ప్రాశస్త్య గెడ్డెనుగారు మరియొక చోట బోధించు అంత్యజాత్యుద్ధరణము కాదు, ద్వితియజాత్యుద్ధరణము కూడ నేటికి సంతమొందవలసిరదే. సాంఘికజీవనము మరల చల్లగావరుండవలసినదే. ఈవిధముగా విమర్శించుకాక ప్రాశస్త్య గెడ్డెనుగారి యుపన్యాసములందలి లోపములును గుణములును రెండునుగూడ వివరము పాశ్చాత్యుల వద్ద నేరువవలసి యున్నను మార్గదర్శులు వాడే కావలసి యున్నను మనదేశపు ప్రతిష్ఠాపనలను మనమే స్థానికజ్ఞానముతో నిర్మించుకొనెనిచో మన యభివృద్ధినిజమగు యభివృద్ధికావాలని నిర్ణయము చేయదగియున్నది. ఇట్టి యభివృద్ధికి మన యుదార ప్రభువులు మనల ప్రోత్సహించుటరనియు మనమును వివేకులమై యా ప్రోత్సహమును వినియోగించుకొందుము గాకయనియు నమ్ముచున్నాము.

కలకత్తా మ్యునిసిపల్ ఎలక్షనులను గూర్చి ఇండియన్ డేయిలీ న్యూస్ పత్రిక యిట్లు వ్రాయుచున్నది.

“కడచిన కొన్ని వారములుగా కలకత్తా మ్యునిసిపల్ ఎలక్షను పెరిటేజీదనలో నున్నది; మట్గొన్ని వారములుండగలదు. 11 ఓట్లవరకునుగల వారిదివరకే యాశ్రయంపడెనారు. యూదులపోలు కెద్రుమనపులు కొందఱు నిన్ను మా కార్యస్థానమునకువచ్చి యేదోపత్తిమై చేవాలా చేయుచు మా మేనేజరును నిర్బంధించిరి. ఆపత్తిమ ముట్టుకు సంబంధించినదని యూహించెదము. వారిని వెంటనే కెలిపాన్యుంటిమి; అట్లేమ పూర్వకముగా చెవులు చిలులు పడునట్లు కేకలాపేయుచు వెల్లిపోయిరి. వారు పదవిలోనున్న యొక సభ్యునికి సంబంధించినవారట. ఆయన పదవికి వచ్చినప్పటినుండియు ఆయననుగూర్చి మేమెన్నడును వివరము. ఆయన పదవియందున్న కమిషనర్లలో చాలమందినట్టి వాడే ఆయనయనై యుండవచ్చును. వారు పదవిలోనుండి యాసన మలంకరించుట తోనే తృప్తిపడెదరు. వివరము వారు మాడవయేదు ముగియక పూర్వము చెదవురుగులనలెను తేనెటీగలవలెనుగుమిగుడి కొని, వారములపాటు మామూలుకన్న నెక్కువ చుట్టుదినముతో పరుగెత్తి, మట్ల మూడుసంవత్సరముల పర్యంతము తమ్ముగురల పదవిలో నుండుకొనునట్లు మోసముచేయు ప్రయత్నముతో, తమకు ఓట్టియ్యవలసిన వారిని సంకల్పించుచుండురు. ఎప్పుడు వెనుకైనను సరే క్రొత్తవారికి ఓట్టియ్యచుండుట శ్రేయస్కరము. ఈవిషయమన మేముచేయదగిన హితోపదేశమిదిమే. ఇందువలన వారోగ్యకరమైన మార్పు గలుగును. ప్రాతసభ్యులు క్రొత్తవారి కార్యములను విమర్శించుచుండును. ప్రాతవారు గౌరవపదవిని గోల్పోవుట కిష్టపడక గంధ్రాక్షేపణ మొనర్చుచుండురు; క్రొత్తవారు తమ యొత్తరవాదిత్య భారమును గ్రహించి పదవి కాపాడుకొనుటకై యాతురపడు చుండురు. ఈ విధముగా స్థానిక స్వపరిపాలనా దర్పము అభివృద్ధియగును. మ్యునిసిపల్ కాసము లాయదర్పమును ప్రోత్సహింపజేయని యూహించుట పొరపాటు.”

పై వాక్యములు సమస్తవిధమైన యెలక్షనులకును హిందూదేశమున సమానముగా వర్తించునవి; మనరాజధానికి సభికముగా వర్తించుననిన నదియొక వింతగాదు. అందులో మనచెప్పు పురికార్పొరేషను విషయమై చెప్పవలసిన పనియేలేదు. కాండ్లట్టి యీధర్మసూక్ష్మములను ప్రతియెలక్షను సందర్భమునను ప్రతిపటరును గమగమనించి పనిచేయునెడల స్థానిక స్వపరిపాలనము తప్పక బాగుపడగలదు.

[illegible]

జర్మనీవారి ప్రయత్న భంగము.

రావా ప్రాంతమున మన బడుటకు జర్మనీవారు రెండుపర్యాయములు ప్రయత్నించిరిగాని వెనుకకుగొట్టితిమి.

జర్మనీవారు రుష్యావారిపై బడుట.

విట్కోవిట్జ్ వద్ద వంతెన మొదలై రాత్రియందు జర్మనీ వారు మనపైబడిరి. వారు ఆస్ట్రేలియన్లను, నత్తల ములమాదిరి వెలుగు బాంబులను వట్టిగడ్డి కాగడాలును ఈ ప యోగించిరి. రుష్యావారి ఫిరంగులు జర్మనీవారిని నాశనము గావించెను.

రుష్యావారు జర్మనీవారి నోడించుట.

జర్మనీవారు రాడ్డాఫ్ వద్ద దక్షిణమునందున్న మన స్థాన ముపై ఫిరంగుల తీవ్రముగ బ్రయోగించిరి. మన వరుసలకు వెనుకనున్న రెండుగ్రామాలు తగులబడినవి. ఆ ప్పడు జర్మనీవారు మొత్తముగా మనమీదికి రాజొచ్చి మన ముండ్ల తిగుల దగ్గరకును వచ్చిరి గాని మన మచ్చట వారిపై నగ్ని వర్షమును గురిపించి యోడించితిమి.

అమెరికా

అమెరికా చీనాలనరకము-క్రొత్తకంపెనీ.

లండను జనవరి 20:—చీనాదేశమునకును న్యూయార్కు నగరమునకు వ్యాపారము నడపునీతియు క్రొత్తకంపెనీయు పిష్కంపెనీ యేర్పాటుజేయబడినది వెకింగులోని అమెరికా వారి రాయబారి వెలుపుచున్నాడు.

ఆర్జెంటీనాలో వర్షము ఆగిపోవుట.

గోధుమలు ధరతగ్గుట.

లండను జనవరి 21:—ఆర్జెంటీనాలో చాల రోజుల నుండి విడవక వర్షము గురియుచుండుటచే గోధుమల పంట నిలిచియుండెను. అవర్షమిప్పుడు నిలిచినది. ఇంతేకాక కనడా నుండియు అమెరికానుండియు వచ్చియుక్కడ నిలిచియున్న సరకుమాలమునను బహువంతు ధరకొంచెము తగ్గినవి. నేడు క్వార్టర్ల ఒకటికి ఒక పిల్లింగు చొన ధరతగ్గినది. ఇంకను ధర తగ్గినది యనుకొనుచున్నారు.

హాలండు.

హాలండు యుద్ధముంట్రి.

లండను జనవరి 21:—హాలండుదేశములో యిదివరకు దొరతనమువారు ఎవరిని సేనలో చేరుడని కోరెదరో వారే చేరుచుండిరి. ఇకమందు ఫలాని వయస్సులో వారందరును వివక్షతలేకుండ చేరుటకు ఒకటిల్లు పార్లమెంటులో ప్రవేశ పెట్టబడును. అని దేశపు యుద్ధమంత్రిగారు ప్రకటించిరి.

ఈజిప్టు.

మహమ్మదీయమత భిక్షువు.

కైరో జనవరి 21:—ఆరేబియాదేశము నందలి డెమా స్కస్ పట్టణమునందు మహ్మదీయు లందరును ఒక మసీదులో చేరి మతయుద్ధమును ప్రకటించినప్పుడు జర్మనురాయబారి కూడ మసీదుకు వచ్చిగొప్ప ఉపన్యాసమునిచ్చెను. మహమ్మదీ యమతము క్రైస్తవుని బోధించినవలసి నంతటి భిక్షునీతికి వచ్చినది.

ఈజిప్టు దేశ పాలనము.

ఆంగ్లేయుల రక్షణక్రింద నుండుట.

డిల్లీ జనవరి 21:—ఈజిప్టు విషయమై 1914 సంవత్సరము డిసెంబరు 28 తేదీని లండను కేబుల్స్లో ప్రకటించ బడిన సంగతులు నేటి ఇండియా కేబుల్స్లో ప్రకటించబడినవి. ఈజిప్టు దేశపాలనము ఆంగ్లేయరక్షణ క్రిందనుండుటకు పరా గువారు సమ్మతించరనియు, 1912 వ సంవత్సరము మార్చి 30 వ తేదీని పరాగువారికిని మూడుటకు జరిగినసంధిని ఆంగ్లే యులు మన్నించెదరని విదేశ కార్యదర్శి తెలియపర చింట్టును మొదటిభాగములో నువాహరింప బడినది. రెండవభాగ ములో అబ్బాసుహిల్మీగారు సింహాసన భ్రష్టులగు చేయబడి, సుల్తానుఅను బిరుదుముతో, హస్సేరుకాము రాకుమారునకు రాజ్యపదవి యియ్యబడినట్లును, దీనికి వీ రంగీకరించినట్లును తెలియజేయబడినది.

జర్మనీ.

జర్మనీ యుద్ధమంత్రి రాజీయిచ్చుట.

అమెస్టర్ డాం జనవరి 21:—ఇప్పటివరకు జర్మనీ దేశమునకు యుద్ధమంత్రిగ నున్న జెనర్ల్ వాన్ ఫాకెన్ హే

గారు భయ పడవీకి రాజీయిచ్చిరి. జర్మను చక్రవర్తిగారు రాజీనామాను అంగీకరించి వారిని కాల్యమునకు జనరలుగ నియమించిరి. జెనర్ల్ వాన్ ఫాకెన్ హే వారన్ గారిని లెఫ్టు సెంటు జనరలుగాను యుద్ధమంత్రిగాను నియమించిరి, అని జర్మను దొరతనమువారు ప్రకటించిరి.

టర్కీ.

రుష్యావారు తురుష్కులదరుముట.

పెట్రోగ్రాడు జనవరి 20:—సుల్తాను సెలీమ్ పర్వతము లలో తురుష్కుస్థానముల స్వాధీనపరచుకొనుచును తురు ష్కుల కెక్కువనష్టమును గలుగజేయుచును, వారిని బ్రాన్సా రాక్ దేశమునుండి వెడలబడుచును రుష్యావారు జయప్రదముగ తురుష్కుల దరుముచున్నారు. అని ప్రకటింపబడినది.

దక్షిణాఫ్రికాదూస్థానము.

లోవెట్టు సోటరుదొరసాని.

హైద్రాబాదులో చనిపోవుట.

సికింద్రాబాదు జనవరి 21:—లోవెట్టుసోటరుదొరసాని నేటియందుము హైద్రాబాదులో చనిపోయినది. ఈమెక్కిరీశేషులయిన సర్ ప్రాంత హెచ్చిసోటరుగారిభార్య. సోటరుగారు బొంబయిలో పోలీసుకమిషనరుపని చేసిరి. ఈ మెయిక్కిడికచ్చి రెండుసంవత్సరములైనవి. ఈమె విషపడి నెము అనర్గముచే గొధపడి, హృదయచలనము మూగిపోయి నది. నెయంటుబార్డి శ్మశానములో నీమెను సమాధిచేసిరి.

ప్రయాణికులను జేరవేయుట.

అడ్డోలీ జనవరి 21:—కూనూరుకు వెళ్లు రైలురోడ్డు కు అడ్డముగా కొండవిరిగి పడినందున 18,14 సంబరు మెయిలు బండ్లలోని ప్రయాణికులను, టిప్పాసంబులను, పార్ సిల్వను, అవతలికి చేరవేయవలసి వచ్చినది.

విపరీతముగు వర్షములు.

కూనూరు జనవరి 22:—నీలగిరి కొండలలో వర్షము విపరీతముగ కురియుచున్నది. కూనూరు రైలుమార్గములోని పిల్ గ్రూ, అడ్డోలీ స్టేషనుల మధ్యకొండరాళ్లు విరిగిపైలు కట్టల కడ్డము గపడుటవలనటపాలనబండ్లుమార్చి చేరవేయుచున్నారు.

నైజాముగారి వర్తమానము.

సికింద్రాబాదు జనవరి 22:—నైజాముగారును, వారి యనుచరులను నేటి మధ్యాహ్నము ఒంటిగంటకు బయలుదేరి హైద్రాబాదునుండి వెళ్లిరి.

బొంబాయి

అరబ్బుల ప్రతినిధులకు గవర్నరుగారు

దర్శనమిచ్చుట.

బొంబయి జనవరి 21:—బొంబయిలోనున్న అరబ్బుల ప్రతినిధులకు నేటిమధ్యాహ్నమున గవర్నరుగారు గవర్న మెం టు హానునందు దర్శనమొసంగిరి. వీరిలో తురుష్కుపాలి తులునుఉన్నారు. వీరిని గౌ ఘజ్జాల్యాయి చినాయిగారు శ్రీవారికి పరిచయపజచిరి.

సంఘనాయకుని ప్రసంగము.

కెడ్డాలో వర్తమానమును మహమ్మదు ఆలిఖానగారు ప్రతినిధుల తరపున శ్రీవారు తమయెడల జాత్రచుండిన శ్రద్ధ కొరకు వారియెడల తమకుగల కృతజ్ఞతాభావమును తెల్పడిం పుచు నిట్లు ప్రసంగించిరి. బొంబయి రాజధానిలోనున్న తురు ష్కుపాలితులకు యరబ్బులవిషయమున శ్రీవారిదొరతనమువారి వలంబించిన దయామయ పద్ధతివలనను, తమ ప్రోత్సాహ ముపై హాజీయాత్రికుల కాహారపదార్థముల నెగుమతిజేయ శ్రీవైప్రాయిగారు సమ్మతించుట మూలమునను మహమ్మదీయ ప్రాపంచకమతయు కృతజ్ఞతాభావమును వహింపవలసి యున్నరు.

విల్లింగ్ డెక్ ప్రభువుగారి జవాబు.

ప్రతినిధులను గలసికొనుటచే తమకుగలిగిన యానందము తెల్పడించుచు విల్లింగ్ డెక్ ప్రభువుగా రిట్లుచెప్పిరి. (బ్రిటీషు దొరతనము వారెల్లపుడును అరబ్బిజాతులవారియెడలను మహమ్మ దీయమతమునెడలను మిత్రభావము గలిగియేయున్నారు. కెడ్డా మొదలగు యాత్రాస్థలములకు బోయియుండిన యాత్రికుల కాహారపదార్థములనంద నేర్పాటులగావించి తమమిత్రభావము నుబ్రత్యక్షముగ జూపియున్నారు. ఇండియాలోని తురుష్కు

పాలితులకు జూపిన గౌరవమును వారు కృతజ్ఞతా మూలక ముగ నంగీకరించిరిని దొరతనమువారి కొనందము గలుగుచు న్నది. ఈచిట్కుదినములు గడచుచుండు నట్టి మిత్రభావమే యుండునని నమ్ముచున్నాను.

ఇండియను కంపెనీల శాసనము

బొంబయి రాజధానిలో జరిగిన పని.

బొంబయి జనవరి 21:—బొంబయి రాజధానిలో ఇండి యను కంపెనీల శాసన మెట్లు పనిచేయుచున్నది బొంబయి దొరతనమువారికి నివేదించ బడినది. ఈ సంగతులను రిజిస్ట్రారుగారి ట్టు తెలియజేయుచున్నారు:— ఈ సంవత్సరములో 66 క్రొత్త కంపెనీలు రిజిస్టరు చేయబడినవి. వీరిలో రెండు కంపెనీల భాగములు గ్యారంటీ జేయబడి తక్కినవాని భాగ ములకు మితి యేర్పరుచబడినవి. క్రొత్తకంపెనీల శాసనము 1914-వ సం॥ము ఏప్రిల్లో అమలులోనికి రావలసి యుండె ను. ఈ శాసనము చాల కఠినముగ నుండునని జనులు తలచి త్వరపడిరి కంపెనీలను సాపించు కొనినట్లు తోచుచున్నది. ఇంకచేత కంపెనీలు వృద్ధియైనవి. క్రొత్త యిబ్బందులు లేకుండ కంపెనీలను స్థాపించ దలచుకొనినవారు ముందుగ యేర్పాటుచేసికొని క్రొత్తకంపెనీ లింకను యెక్కువగ యే ర్పాటుచేయబడి యుండును. కాని బ్యాంకులు దివాలాతీయు టచే పూర్వము డైరెక్టరులగు నుండుటకు ముందంజ జేయుచు వచ్చినవారు ఇందువలన సందేహించిరి. యంత్ర కాలలు మున్నగువి తగ్గక మూలములగ నేయున్నవి. ఒకటి రెండు తగ్గినను, హెచ్చినను, మూలములకారణములవలననే జరిగియుండును. బ్యాంకింగు, అఫ్ఫలనిచ్చు కంపెనీలవిషయ మై, యోచించిన సంవత్సరారంభమున జేయుటచే సాపింప బడినవి కొన్ని వృద్ధియైనవి కాని బ్యాంకులు దివాలాతీసి సొమ్ముకు నష్టము సంభవించుటచే వీరికి నిరోధముకలిగినది. కొందరికి బ్యాంకులు దివాలాతీయుటవలన చాల నష్టముకలిగి నను, వర్తకము చెడిపోవుటగాని, చాలమట్టుకు నష్టముకలు గుటగాని జరుగలేదు. ఆ కడచిన సంవత్సరములో 26 కంపె నీలు లిక్విడేషనుకు వచ్చినవి. ఈసంవత్సరము 46 వచ్చినవి. సంవత్సరాంతమున 685 కంపెనీలు పనిచేయుచున్నవి.

బొంబాయిలో వైద్యపరిశోధనాలయము.

మునిసిపాలిటీవారి సాహాయ్యము.

బొంబయి జనవరి 21:—బొంబయిలో వైద్యపరిశోధ నాలయము నొకదానిని నెలకొల్పుటకు దొరతనమువారు యో చించుచున్నారు. ప్రతిసంవత్సరము మిరేమైన సాహాయ్యము చేయలరా యని మునిసిపాలిటీవారిని ప్రభుత్వమువారిడిగిరి. కాని సంవత్సరమునకు 9650 రూపాయలు మించకుండ నుండి నచో దీనిపోషణఖర్చులలో నూటికి 25 వంతు లనుభవించునట్లు దీనివిషయమై యోచించుటకు నియమింపబడిన కమిటీవారు సిఫార్సుచేసిరి. వీనికి సంవత్సరమునకు 23000 తక్కువకాకుం డగను, 38 వేలకు మించకుండ ఖర్చుఅగునట.

అనరబిలు ఏ. హార్డింజి.

బొంబయి జనవరి 21:—సర్ వాలంటైను చిరోల్, సర్ బార్డి రాను కెప్పిలు, కెప్టెను కాంటెబెగాన్ నేడు మెయిలుబ్లీ మరుమిద వచ్చెను. మన రాజప్రతినిధిగారు తమూ రుడగు అనరబిలు హార్డింజిగారుకూడ వీనిమీదనే వచ్చెదరు. గవర్న మెంటుభవనమున వీరికివెల్లింగ్డుడనుప్రభువుగారు ఆతిథ్య మిచ్చెదరు.

“మదరాసు” అనుపత్రినామ.

వైస్రాయిగారు దర్శించుట.

బొంబాయి జనవరి 21:—రేపు శనివారమునాడు వైస్రాయిగారు బొంబాయి వచ్చినప్పుడు “మదరాసు” అను పేరుగల అనుపత్రినామను, యుద్ధములో దెబ్బలుతిని బొంబా యికి తేబడి వైద్యోపచారమును పొందుచున్న వైసికులున్న అనుపత్రిని దర్శించురు.

“బాంబాయి-మెడ్” పత్రికా సంపాదకునిమిద

నేరము పొవుట.

బొంబాయి జనవరి 21:—బాంబాయి-మెడ్ పత్రికా సంపాదకుడు జోరాస్త్రియను మతస్థుల కాన్ఫరెన్సు యొక్క డైరీ మేనును సెక్రటరీలను గురించి పత్రికలో అమర్యాద వ్రాతలువ్రాసి, మాననప్రస్తు చేసినట్లు కేసు చేయబడినది. ఈకేసులో నేడు పి. ఏ. వాడియానును గొప్పపారసీ సాక్ష్య మిచ్చినాడు.

కోర్కె:—పొరసీలు హిందూదేశమునకు వచ్చి నప్పటి నుండియు యితర మతస్తులతో కలసి మెలసియుండక పోయిన మాట నిజమేనా?

వాదిగారు:—విజయ చిహ్నము వీలులేదు. పొరసీలు మొన్న మొన్నటి వరకు మతభేదములతో కలసి భుజించుటకు అభ్యంతరము చేయుటలేదు. ఇప్పటికి 80 సంవత్సరముల క్రింద రిప్పన్ ప్రభువుగారి గౌరవార్థము బొంబాయి గవర్నరు మెంటు భవనములో జరిగిన నిందుకురమ్యుని శరణేష్ సెక్షన్ జిభాయిగారికి ఆహ్వానపత్రముగా వారందుకు అంకితమిచ్చెను. డి. డి. తాతా అనునతడు పెండ్లియాడిన స్త్రీని తిరువారతిరాస్త్రియను మతములో కలిపినప్పుడు మతస్తులందఱుగోల పెట్టిన మాట యథార్థము.

తాతగారు మిమతస్తులలో గొప్పవారలైన పరిష్కారముచేయలేరా? అని మేజిస్ట్రేటుగారు ప్రశ్నించగా ప్రతివాదులవక్తలు ఇట్లనెను:—తాతగారు మనుష్యులకు కలిగినదికాదు. ఒక మతధర్మమునకు మరొక మత ధర్మముతో వచ్చినపోరు. దీనిని మధ్యవర్తిలు వెంటనే పరిష్కారముచేయని పక్షమున కోర్కె పరిష్కరించుటకు చాలకాలముపట్టును. ఇరు కక్షలవారు మధ్యవర్తిలద్వారా పరిష్కరించుట కొనుటకు అవకాశము కలుగజేయనెంచి 25 వ తాతీఖుకు వాయిదావేసిరి

మొయిలు స్త్రీమరు.

బొంబాయి జనవరి 22:—ఇంగ్లండునుండివచ్చిన టపాలు నేటివర్తమానుము 2 గంటలకు బయలుదేరును.

కరాచీ మునిసిపాలిటీ.

కరాచీ జనవరి 21:—కరాచీ మునిసిపలు కమిషనరు గారి నొకరి నేర్పాటుచేయు విషయమై సింగు కమిషనరు గారు మునిసిపాలిటీ వారి యభిప్రాయమును కోరగా, వీరు సూచించినదానికి వ్యతిరేకముగ సమాధాన మియ్యవలసినది. మేనేజరు కమిటీవారు నిఘాన్నువేసిరి.

కలకత్తా

బెంగాలు బ్యాంకు లేటు.

కలకత్తా జనవరి 21:—బెంగాలు బ్యాంకువారు తమ వద్ద అప్పుపుచ్చుకొనువానికి నూటికిరూపాయలచొక్కన వడ్డీ పుచ్చుకొనుచున్నారు.

లాహోరు

డిల్లీ కుట్రనేరపు అప్పీల్స్

పంజాబు చీఫ్ కోర్టులో విచారణ.

లాహోరు జనవరి 21:—ఈ కేసు అప్పీలు విచారణ అట్టిదొరతనము వారిపక్షమున వాదించుచున్న రాన్ ఆల్స్ట్రమ్ రానుగారిట్లు చెప్పిరి. టైపు రైటరు సంవర్ణములో, చాల రాజు యూరిలో లేనట్లు వాదించినారు. ఇది అంత చర్చించ వలసిన విషయముకాదు. లాహోరులో బాంబులు పెట్టు సం దర్భములో బాంబులకుదుతో సలహా చేయుట, చెప్పు చున్నారుగాని, ఇంతమాత్రమున, వాని స్నేహితులు చేసినపను లతో నితనికి సంబంధమేమియు లేదని చెప్పట కవకాశము లేదు. కనంతకుమారుని శిక్ష వృద్ధి చేయవలసినదని పేటిషను పెట్ట బడినది. ఇతడు చిన్నవాడని వాదించుచున్నారు కాని ఇతనికి 22 సంవత్సరములున్నవి. ఇతనికేముము తెలియక పోలేన. మనుష్యులచందలెనని బాంబులు పెట్టెను. ఇతడు చేయుపనుల వలన యెట్టి ఫలితము కలుగునో ఇతనికి తెలియును. ఇతడు చాలదృఢమైన వాడు కాదనియు, కేవలము అప్పుకు దనియు చెప్పుచున్నారు. కాని నేనే ఒకనేరము చేసినయెడల అరృతుడనని వాదించను. నేరముచేసినతరువాత అరృతుడమెట్టి త్రొక్కుడు బండికి సంబంధించిన విషయమనిజమే. కల్పన కాదు. ఇతని కనికరించి శిక్ష తగ్గించుటకు కారణములే లేవు. హన్యంత సాహి విషయమై ప్రాజ్మేగారిట్లు వాదించి ఇతని కి కేసుతో సంబంధమున్నట్లు పోలీసు వారికెప్పుడు తెలిసినది చెప్పియితని యింటిని శోధించినప్పుడు దొరకైనకాగితము నిరో ధము వలన నెనరో తీసికొని వచ్చినది కావు. ఇతడు హరద యాలుకు నమ్మకమైన ఏమెట్లు ఆవి తెలియజేసిరి.

హరదయాల, సాత్విక నిరోధ మవలించి యున్న పుడు అతనితో హన్యంతసాహి సంబంధముండుట వలన ఇతనికేమి నేరమున్నదని, వ్యాసమూర్తి, రెట్టింగు గార యుగగ మొదటినుండియు హన్యంతు సాహి హరదయాలతో ప్రాణస్నేహముని ప్రాజ్మేగారు సమాధానమిచ్చిరి. కేసు జరుగుచున్నది.

అలహాబాదు

మాఘ మాస స్నానోత్సవము.

అలహాబాదు జనవరి 21:—మాగంగానాగరసంగమ మేరొ స్నానోత్సవము ముగిసినది. కొలదిదినములనుండి యనేక లక్షలజనులు నదీసంగమస్థానమున స్నాన మాచరింపుచుండిరి. ఈసంజనకుట గండర్భమున బుధవారమునాడు యుద్ధమును గూర్చి యుపన్యసింపబడెను. దేశభక్తిపూరితక్షీర్ణనలనుబాడిరి. అలహాబాదు కలెక్టరుగారైన క్షీమాంటిలోగారు నచ్చటికి విచ్చేసియుండిరి.

హార్డింజి ప్రభుగారి ఆస్తి.

అలహాబాదు జనవరి 21:—క్షీర్మేషురాలగు హార్డింజి ప్రభుగారు ఎవరిపేరను వ్రాసియున్న ఆస్తి 4808 పేజులు గలదు. అని పయినీరు ప్రతికక్ష లండను విలేజురి టెల్లిగ్రాము పంపెను.

హిందూదేశపు ప్రకృతి శాస్త్రముహాసభ.

అలహాబాదు జనవరి 21:—ఈవిధు మదరాసులో జరిగిన సర్వహిందూదేశ ప్రకృతిశాస్త్రసభవచ్చు సంవత్సరము అలహాబాదులో జరుగును.

ఆసిబిసెంటు దొరసానిగారు

రాజధాని సభకు ఆధ్యక్షురాలగుట

అలహాబాదు జనవరి 21:—ముందు జరుగనున్న సం యుక్త రాష్ట్రముల రాజకీయసభకు ఆసిబిసెంటు దొరసానిగా రు ఆధ్యక్షురాలుగ ఎన్నుకొనబడిరి. ఈసభతో పాటుజరుగు పారిశ్రామిక సభకు రామ్ ప్రాగ్ నారాయణ భార్యగారగు ను, సంస్కరణసభకు డాక్టర్ గంగవాద్, బాగారును ఆధ్యక్షులుగ ఎన్నుకొనబడిరి.

డిల్లీ

రాజప్రతినిధిగారికివచ్చిన యుద్ధవార్తలు.

డిల్లీ జనవరి 21:—రాజప్రతినిధిగారికి హిందూదేశపు మంత్రిగారినుండి యాక్రిందివార్త వచ్చినది:—

జర్మనువిమానములు బాంబులువేయుట.

కడచినరాత్రి మూడు జర్మనువిమానములు యార్వత్తు పట్టణముమీదను, తూర్పుతీరమునందలితదితరపట్టణములమీదను, కింగ్స్ లినుమీదను, సాండ్రింగ్ ముసపమునను బాంబులువేసి నవి. ఇవిపగలు ఒంటిగంటన్నరుకు దచ్చితీరమునకనుపించినవి. ఉత్తరసముద్రమునదాటి, చీకటిలో ఇంగ్లండుతూర్పుతీరమున వున్నవి. యార్వత్తులో రాత్రికి-80గంటలకు బాంబులువేయ బడినవి అంతవరకు వీరిజాడెను తెలియదు. తరువాత క్రొవరు సాండ్రింగ్ముల మీదుగ వెళ్లి బాంబులువేసిరి. కింగ్స్ లిను యొద్ద ఒకటిలవాడు చనిపోయెను. సాండ్రింగ్ముమీద బాం బులు వేయుటకే వీరు ప్రయత్నించి యుండవచ్చును. నోరెరు గని ప్రజలు చనిపోయినను, ఆస్తికి నష్టము కలిగినను, యుద్ధవి యమమైనప్రాముఖ్య మేమియు దీనివలనజర్మనులకుచేకూరలేదు. ప్రాన్సు బెలిజియము రంగమునందును పోలండుగోను అంత విశేష మేమియులేదు. బెలిజియడు, నోన్డెనులలో మంచు కురియుచున్నది ఫిరంగులయుద్ధము జరుగుచునే యున్నది. కాని కాల్పులమచ్చి ముట్టడించుటలేదు. జర్మనలు సెయింటు పాలును 17 వ తేది రాత్రికి ఫిరంగులు పెట్టికొట్టిరి. ఇట్లు చేసినప్పుడు కాల్పులముహూప వచ్చిపట్టు ఆచారము కాని, యిప్పుడట్లు చేయలేదు. సాంటు ఏ. మోసకు వాయువ్యభా గమున, ముఖ్యప్రదేశములో పరానువారు ముందుకు పోవుచు నేయున్నారు. జర్మను కందకములన్న 500 గజములను స్వాధీనములో నంచుకొనినారు.

యవరాజుగారు.

వీరు తూర్పుసహ్యాద్రిలలోనున్న శ్రేణిసేనలను దర్శించి, టర్కీసేనను తిరుముట.

టర్కీసేనలను రషియావారు తిరుముచున్నారనియు చోరకనది వాటిసోవుట్లు తిరుముచున్నారనియు కాక్సను నుండి తెలియవచ్చినది.

ఇటలీకి హెచ్చుక.

సెనాలో టోరేయను ముద్రసిద్ధ ఇటాలియన్ డిప్యూటీ “కోర్రే డెల్లా సెనా”అనుపత్రిక ఇటలీకి క్రిందిహెచ్చుకను నెంపుచున్నాడు:—తొటస్థ్యముగ నుండుట వికత్కరము. యుద్ధము పూర్తిమగులోగా ఇటలీకూడ యుద్ధములో ప్ర జ్వలించెను. లేవత్తుమున చేపు ఆస్త్రియా, రషియాతో సుధిచేసికొనిన ఇటలీగతి ఏమగును?

పరాను అధికారుల ప్రకటన.

లండను జనవరి 21:—పార్లమెంటు గాను అధికారు లిట్లు ప్రకటించుచున్నారు:—మిత్రమండలివారి సేనలు ఆగ్ని ప్రదేశములలోనుండుచుపోవుచున్నవి. కాని అగ్నిస్థలములలో చాల ముందుకు పోవుచున్నవి. సోయిజన్సుకు ఈకాన్య భాగ మునతప్ప తక్కినస్థలములలో జర్మనీవారు వెనుకపోవుచున్నా రు. మిత్రమండలివారు సంపూర్ణవిజయమును పొందవలెనన్న వినుగుచెందక గొప్పయధోప్రయత్నములుచేయవలసియుండును. జర్మనీవారు దుడుకుగా ముందుకువచ్చి మనవై బడకుండ మనము చేసినాము. త్వరలో వారు మమ్ము ముందుకురాకుండ చేయు ప్రయత్నములను భగ్నుముచేయుము.

లండను జనవరి 22:—సాటరుడేము డిలొరొట్టెకి ఉత్తరముననున్న మనప్రదేశములవై జర్మనీవారు తీవ్రముగ ఫిరంగులనుకాల్చిరి ఉదయముగంటలప్పుడు తిరిగివారుమనవై బడిరికాని, వారిని నెట్టిచేసితిమి, ఛాంపెయినులో వాసెబారు వద్ద మనసైనికులు రెండు చిన్న ఆడపులను పట్టుకొనిరి వీనిని జర్మనులు తిరిగి పట్టుకొనుటకు చూచిరి కాని లాభము లేకపోయినది. ఆరీ గోనులో జర్మనులు మన సేనా ముఖములొని ముఖసామకు నెయింటు హ్యూబర్టు దగ్గర తీవ్రముగ బడిరి. వారు తీవ్రముగ ఫిరంగులు కాల్చుట వలన మన కందకములు చచ్చిం స మై న వి. అంతట జర్మను లతి వేగము వచ్చి కందకముల మీద పడిరి కాని మన కాల్పులు. ఫిరంగి సేన కురిపించిన అగ్నివర్షమువలన వారిని నిరోధించగలిగితిమి. విలర్బాటుయొద్ద యుద్ధముజరుగు చున్నది.

హోలండుమీదుగ విమానములుపోవుట

దొరతనమువారి విచారణ

హేగు జనవరి 21:—మొన్న హోలండుమీదుగ జర్మను విమానములు పోయినమాట నిజమే యబద్ధమాయని హోలండు దొరతనమువారు జర్మనీవారిని యడిగిరి.

జర్మనీవారు ఇంగ్లండుమీద బొంబులువేయుట.

ఆమెరికా పత్రికలు ఖండించుట.

లండను జనవరి 21:—“బ్రిట్యాను” యిట్లు వ్రాయు చున్నది:—ఇది మానవధర్మములను బుద్ధిభూర్వకముగ నిర సింపుట. జర్మను లేమిచేసినను దీని మన్నించుటకు వీలులేదు. ఈ కళంకమును మాపుకొనుటకు జర్మనులకు చాలకాలము పట్టును.

హెరల్డు.

న్యూయార్కు హెరల్డు యిట్లు వ్రాయుచున్నది:—బాంబులు వేయుటవలన జర్మనీవారికి యుద్ధసంబంధముగు లాభమేమియు లేదు కాని వారు బుద్ధిభూర్వకముగ నమాయకులగు స్త్రీలను, చంపుచున్నారు. ఇంకెవలన జర్మనీవారివై ప్రపంచమునంతట కోపముకలిగినది. సంధిచేసికొనునప్పుడు యాచేప్టవలన తమకు కలిగిన నష్టము జర్మనీవారు సరిగ గ్రహించగలరు.

న్యూయార్కుటైముస్

జర్మనీవారిగొండువై బాంబులువేయుట మొదటిరోజు లలో ఆమెరికాలో జరిగించుటకువెల్లెనతెల్లెద్రజలవై ఎర్రయి ండియనులు మీదపడ్డ కలహపరిచినట్లున్నది.

శరణాగతులు:—వచ్చుకొనబడినవారు.

లండను జనవరి 21:—సియోలోనున్న మిత్రమండలి వారి పోరులస్థితిగతులు చక్కగ నున్నవి. వీరిని అధికారులు బాగా ఆడరించుచున్నారు.

క్రిటిసుంధియనులు

18 మంది హిందూదేశపు మహమ్మదీయులను ఆతానా లోట్టుకొని ఖయరులోవేసిరి. వీరు టర్కీపౌరులయ సేనలో చేరుయెడల వదిలివేయుచు రుయ్యక్ ప్రభుత్వమువారు తెలియజేయుచున్నారు. వీరును యిందుకు నిరాకరించిరి.

రషియా అధికారుల ప్రకటన.

క్రెట్రగ్రాదు జనవరి 21:—ప్రవాసాద్ద మన సేనలు జర్మను సేనలతో యుద్ధముచేయుచున్నవి. జర్మనీవారు మన సేనాముఖమున చేరించవలయునని ప్రయత్నించెరికాని వారి ప్రయత్నములు సాగలేదు. క్రెంపుకద్ద మనసేలు శత్రుసేన మీద భద్రగా జర్మనులు వెంటనే క్రెంపుకు వదిలి వెళ్లిపోయిరి. మనఫిరంగులుజర్మనీవారిని గలతోసహాయముగనెచేసి వానిని నిరుపయోగము చేసినవి. జర్మనీవారిలో, జర్మకల్టా యందలి జర్మనులను సేము ఖాని దానినిపట్టుకొంటిమి. కర్మి వావామీదను పట్టుకొనుటకు చేసిన ప్రయత్నములను ఓడించి ఆనేకమందిని ఖయరులో పట్టుకొంటిమి.

వృత్తాంత లేఖలు.

ఏదో—నీవు.

అనుపట్టును ఎల్లలోపముల తొలగించుచు సానానిధముల సాహాయ్యపడుచు మనుష్యులను మాడవనేత్ర మనదగు వాస్తావృత్తిక లేదన్నకలుగు నష్టపక్షములు విద్యాధికులకు తెలియని విషయముగాను. ఈవిషయమై తగు శ్రద్ధపుచ్చుకొనబండుట చిత్తము బహుకాలముగా మూసెల్లారు విద్యాధికుల కాలబాలమై యుండుటందా తెలియినవిషయమే. భారతీయులు నిచ్చుట పుట్టినవే. ఆంధ్రదేశమును నాగరకత నమిచ్చిన వీరేశలింగాచ్యుని వంశోదయ మిచ్చటనే. ఆంధ్రదేశములో నాగరకత నందవలసినవో టిదియె. ఇట్టి మాయూగొక పృథికభునోచకున్నది. భాగ్యవంతులలే రమకొందుమా లక్షాధికారులుగలరు. విద్యాధికులు లేరాదున్న నే జెట్టినుకొందురు. ఏలోపమో యులుగరాదు. పూనవలసినవారు పూనినగాని పనిగాదు. ఇప్పుడేమిలే తొండరయని యూరకుండరాదు. అలగ్యముమృతం విషం' అను నాకోర్కీక్రినై న దలపెట్టుడు. ఎన్నిలోపముల దొలగింపవచ్చునో యోచింపుడు. ఎన్ని సత్కార్యముల జరిపవచ్చునో తెలిసికొనుడు. గొప్పఇండితులు మనయూర విజయము జేసియున్నారు కనుగొనుదు. వారికొక మన్ననదత్తము నుమర్పించుకొనుదు. తమ అనున్మతముననే జీవితము గడువనొచ్చిన యమృతసానీయుని సాదాశయము. తెలియక యుండదు గాని నా మనోత్పత్తికారకు బ్రహ్మశ్రీ బేదము వేంకటరాయ శాస్త్రి గారేమని తెలుపుచున్నాడను. ఏమోవానినినని అత్రధిపయి. డుదు. పనిజరిపి ఫలముగనుడు.

ఆగస్త్యునెలలో మనవిములను దండయాత్రకు పంపి
య్యబ్బాము. స్వగంధకౌశ్యము సంపూర్ణ శక్తి మంజములగు
మూలబలములను గల్గినదంటిమి. మరుసటిసంవత్సరము విశేష
సంభ్యుగల యువబలములను సేకరించుటకు తనన యేర్పాటు
గావించియంటిమి, కాని, రానున్న కొలదిమానములలో
మౌళికబలము పైనికులంతకన్న సెక్కువగా కావలసివచ్చు
కనుకొనఁచు. దానికి తననంత యేర్పాటు మనము గావించి
యొంపలేదు. ఇట్టి యావత్కర్ముకల్గినను, ఆకొఱలే పింద
దేకమువల: తిన్నదెడను. ఇది ప్రత్యక్షమైన రాజకీయవిషయము
నకంటె నెలలో మహా కష్టకాలము లేకుండినపుడు హైందవ

వైస్రాయ రణరంగమునకు వాటిపై పరాను శత్రుపట్టణములను స్వాధీనపఱచుకొని బ్రయత్నించుచున్న జర్మనులను మిత్ర మందలివారు వెదలఁగొట్టఁగలిగిరి. ఆకారణ్యప్రయత్న మే జయప్రదమైయుండునెడల జగన్యమైన మార్పులు గలిగియుం డెడివి. ఏకోపా రణరంగమున హైందవ వైనికులను నియోగించుటకు తీర్మానించి కొన్ని వారములైనను కాకమునుపే, హైందవ వైనికులయ్యితమైన తృప్తి కలిగించి యభినందింపఁబడిరి. కారణ్యప్రతిరోధమును నిరోధించుట కీయేర్పాటు చాల పఱచుపయోగించెనని మనవిపుడు ప్రత్యక్ష ముగా నెఱుఁగుదుము. ఈకష్టకాలములో హైందవ వైనికు లు సామ్రాజ్యమునకు చేసిన సేవ యంతమాత్రమేకాదు. జయ ప్రథముగా జరిగిన సింగైయుద్ధములో కొంత హైందవబలము జపానీయులకు సహకారముగ పనిచేసెను. ఈవిషయమున గూడ రాజకీయ ప్రముఖత కొంతగలదు. కాని, జర్మనుటప్పిని తమ పక్షమున యుద్ధములోనికి దించుటకుచేసిన ప్రయత్నము క్రియవంతమైనప్పుడే హైందవ వైస్రాయయొక్క సంపూర్ణ ప్రయోజనము ప్రత్యక్షమయ్యెను. హైందవ వైనికులు బ్రిటీషు సాకాబలముతో సహకారముగ పనిచేసి వెంటనే వేషియన్నిం గు శాఖయొక్క యగ్రభాగమున ప్రబలమైన సంగ్రామము గా వింప సమకట్టిరి. అందువలన బ్రహ్మాపట్టి కొనఁబడెను. మధ్యమ ప్రాగ్రంగమున నభి స్రా య ము లు మా అఁ జొచ్చెను. నూ యె జ్ కాల వ సు కా పా డు స రి ద ర్శ మండు హైందవ వైనికులు తమ పాలి పని తాము సేయుటకు సిద్ధముగ నున్నారు ఈకాలునను కాపాడుకొనుట హిందూ దేశమునకే యెక్కువ యవశ్యత. జర్మన్సామ్రాజ్యకాలో హైందవవైనికులు గావించిన ప్రతిరోధయుద్ధము దురదృష్ట వశమున జయప్రథమ కాకపోయినను, ఆప్రతిరోధమువలననే చుట్టుపట్టాలన్న బ్రిటీషురాష్ట్రము మట్టడిరిపఁబడకున్నది. ఇదిహాడ మహాఫలమే. టిక్కి-వివేదీసి లోయలచుకొన్న యెడల బ్రిటీషుసామ్రాజ్యమునకు మహానావద సంభవించునని జర్మనులు పరగణించుచుండేరి. వారిక్కుపరగణించిన యన్నివిష యములకన్న 'విడియెక్కువ సంపూర్ణముగ నసత్యమయ్యెను. వారియాశలు భంగపడుటకుఁబ్రక్తిైన యన్ని కారణములకంటె హైందవవైస్రాయ మెక్కువ ప్రభావమైనదని నిరూపింపవలసి యున్నది. అని 'ఇండియాను' పత్రిక వ్రాయుచున్నది.

THE GREAT EUROPEAN WAR.

(REUTERS' AGENCY)

GREAT BRITAIN.

The German Air-Raid.

Damage at Yarmouth.

LONDON, January 19. (11-55 P.M.) The German aircraft which passed over Yarmouth dropped several bombs, doing a good deal of damage to property and inflicting some loss of life.

Time of Aircraft's Appearance.

LONDON, January 20. (11-40 A.M.) The aircraft appeared at half-past eight in the evening. It was impossible to see the machine, but the buzzing of motors was plainly audible. It appeared to be carrying a search-light.

The Bomb-Dropping Period.

The period of bomb-dropping lasted ten minutes.

A Man's Head Blown Off.

One man had his head blown off.

Identification of the Aircraft.

It was too dark to identify the aircraft at Yarmouth, but from the noise made by the engine it appeared to be an aeroplane.

Effects of the Bombing.

It remained ten minutes and dropped five bombs. Three people were killed, several houses were shattered and many windows broken.

Bombs at Sheringham.

The aircraft subsequently dropped two bombs at Sheringham, but no damage was done.

A Noteworthy Fact.

It is noteworthy that an Amsterdam telegram reports that three German airships were sighted over the island of Ameland early yesterday afternoon flying westward.

The Aircraft at King's Lynn and Sandringham.

The aircraft, which dropped four bombs at King's Lynn and also a bomb near Sandringham, is believed to have been a Zeppelin.

German Admiralty's Report of the Raid.

LONDON, January 20. AMSTERDAM.—The German Admiralty report states that "naval airships attacked fortified places on the English east coast and successfully dropped several bombs. They were shot at, but returned safely."

Wheat Markets.

Easement in Prices.

LONDON, January 20. The cessation of the prolonged rain in Argentina, which has prevented hitherto the movements of wheat crops, together with huge shipments (en route) from Canada and America has favourably influenced the markets, and a fall of a shilling per quarter in the English markets was registered to-day. A further easement in prices is expected.

The New British Armies.

Progressing Musketry Instruction.

ALLAHABAD, January 21. The "Pioneer's" London correspondent cables on the 18th January:—Great progress is being made in the musketry instruction in the new armies. The National Rifle Association embarks this week on the training of a fresh supply of instructors from the ranks of skilled marksmen.

The New Motor Machine-Gun Batteries.

The new motor machine-gun batteries are also forward as well as the detachment of machine-gun work.

Musketry Training Admirable.

The musketry training of the new men has proved very successful, the practice returns being extraordinarily good. (Censored.)

Maharaja of Bikanir.

Received by the King.

LONDON, January 20. The Maharajah of Bikanir, in khaki uniform, was received in audience by the King to-day.

The Late Lord Roberts.

Birth of a Grandson.

LONDON, January 21. (11-30 A.M.) A grandson to the late Earl Roberts has been born to lady Edwina Lewin.

Unsettled Property of Lady Hardings.

ALLAHABAD, January 21. The "Pioneer's" London Correspondent cables:—Lady Hardings who died intestate left unsettled property valued at 4808 pounds.

FRANCE.

Paris Communique.

Trench Lost and Recaptured.

LONDON, January 21.

PARIS.—This evening's communique said:—The enemy in the morning gained a footing in a trench north of Notre Dame de Lorette, but were expelled by a counter-attack, losing a hundred prisoners.

Attacks Repulsed.

The attack south of Thiepval in the region of Albert during the night of the 19th, reached our entanglements but was repulsed.

Three successive attacks at La Boisselle were repulsed. An attack at Fontaine Ennui and Chaumes in Argonne was repulsed after a hand-to-hand fight.

The French Retreat at Soissons.

A Negative Success

LONDON, January 21.

The London correspondent of the "Civil and Military Gazette" cables under date 19th January:—A Berlin message received in Copenhagen says there is no reason to believe that the Germans intend to break the Allies' line at Soissons, as it would require great sacrifices to cross the Aisne at that point. This confirms the view of the event taken in Paris and London. The French repulse means that they failed to approach the German communication centres they had hoped to attack, but it is only a negative success to the Germans, who are unable to advance. The Times correspondent in Paris sees in this situation an explanation of the attacks on Aulches westward and Beaulieu eastward of Soissons, the enemy's desire being to cross the river on a broader front, a desire unlikely to be realised. (Censored.)

France and the War.

Returned Frenchman's Story.

COLOMBO, January 21.

Mr. Francis Stuart, a Ceylon merchant of French descent, just returned from France after having been up to the fighting line and visiting Soissons, and other bombarded places, speaks of France's reserve of men. The Government are using Belgian refugees to work the railways. Some French and German trenches are so close that combatants shout across to each other and arrange for a cessation of fire while making coffee in the morning and for dinner at night.

Methods Adopted by the Allies in Their Attacks.

LONDON, January 21.

In view of some criticisms in France and England of the slowness of the Allies' advance, it is pointed out in Paris that the French, profiting by German blunders, have adopted new offensive methods. They never make blind attacks. No infantry attack is launched before every gun in the batteries is in position to shell a given point within a few yards. It has already frequently happened that, after such bombardment, troops have walked to the enemy's trenches without losing a man. Further, infantry are handled with the greatest care and are invariably given a few days' rest before being used in an assault, which is not attempted till the trenches have been most carefully reconnoitred.

Weather Impediment.

The slowness of progress is due to the atrocious weather for weeks past which has prevented adequate artillery preparation while the difficulties of the infantry are exemplified by a recent successful attack on a German trench, when sixty men lost their boots in the mud in the rush. When they returned they found that their boots had disappeared in the mire. Apparently harmless fields prove to be bogs when men attempt to traverse them. Recently three horses were left behind as it was impossible to extricate them. Sometimes it is difficult to prevent men from being buried alive. Hence it is unlikely that anything will be attempted by the Allies on a big scale before the weather has cleared and the ground dried.

Artillery Duels.

French Progress and Enemy Loss.

LONDON, January 21.

PARIS.—Afternoon's communique said:—Artillery Duels continued from the sea to Lys, south of the Somme and on the Aisne, where we silenced the enemy's batteries. North of Massiges our artillery had the advantage. There is no change in Argonne and north-west of Pont-a-Mousson. In Bois-le-Potier the enemy violently counter-attacked and succeeded in re-capturing twenty metres of five-hundred metres of the trenches captured on the preceding days. We are solidly holding the entire position. Infantry action has been proceeding since night on the nineteenth in Sector of Thaum. We are making slow progress over the extremely difficult ground. East of Rheims we demolished the German works and obliged the enemy to evacuate the trenches. We also caused explosion of their ammunition depot. We captured by surprise attack and installed ourselves in three of enemy's posts north-west of Beau Sejour. We carried a hundred and fifty metres of German trenches in the forest of Apremont south-east of Saint Mihiel and repulsed counter-attack.

TELEGRAMS.

RUSSIA.

Latest Russian Report.

Russian Advance in Bukhovina.

LONDON, January 20.

The Petrograd communique says:—Our troops in Bukhovina are advancing successfully. They have occupied villages seven miles northward of Dornawatra and made prisoners.

German Offensive Defeated.

The Germans in the Rawa region twice resumed partial offensive but were forced back.

The enemy attacked the bridge head at Vukovitz in the night time, using search-lights, star shells, and burning straw. The Russian artillery mowed down the Germans.

Fierce Fighting at Radloff.

The German artillery fiercely bombarded our positions southward of Radloff and set fire to two villages behind our lines. The enemy then delivered a massed attack reaching our barbed wire entanglements, where they were defeated by a withering fire.

Further Russian Successes.

LONDON, January 20.

PETROGRAD.—The communique says:—The Russians are successfully pursuing the retreating Turks, clearing the enemy from the Trans-Caucasus country, capturing their positions on the Sattin Selim mountain and inflicting heavy losses.

HOLLAND.

Bill for Military Service.

The Dutch Minister of War announced in the Second Chamber of the States General that he was introducing as soon as possible a bill introducing universal compulsory military service for Holland, instead of the present system of conscription by lot coupled with voluntary service.

GERMANY.

War Ministership in Germany.

LONDON, January 21.

AMSTERDAM.—A Berlin official message says that General Van Falkenhayn has resigned the office of the Minister of war. Kaiser has accepted his resignation and has appointed him general of infantry. General Wild Von Hohenborn has been appointed Lieut. General and Minister of war.

EGYPT.

Moslem Religious Opinion Scandalised.

CAIRO.—Moslem religious opinion has been scandalised by the fact that when a Jihad was proclaimed in a mosque at Damascus the German Consul was present and addressed the congregation after the proclamation had been read.

SUEZ CANAL.

The S. S. "Ophir" Ashore.

In the Suez Canal.

The steamer "Ophir" is ashore in the Suez Canal. She is bound to London from Brisbane.

CHINA.

New Steamship Company.

Chinese-American

LONDON, January 20. The American Minister in Peking reports that a new Chinese-American steamship company has been formed to trade between China and New York.

INDIAN TELEGRAMS

(Associated Press Agency.)

DELHI.

War Cable to the Viceroy.

DELHI, January 21.

The following telegram has been received from the Secretary of State by the Viceroy dated the 20th January:—

German Airship Sailed.

German airships numbering apparently about three raided Yarmouth and other east coast towns last night and also King's Lynn and the neighbourhood of Sandringham. The hostile aircraft was seen at (1-30 P.M.) off the Dutch coast and crossing the North Sea reached English coast after dark. Their presence was unsuspected until about 8-30, when bombs dropped at Yarmouth. Considerable damage was done and at least three lives are believed lost. Cromer and Sandringham were next visited and bombs dropped. A boy was killed at King's Lynn and the attempt was apparently made to bombard Sandringham. Though civilians were killed and property damaged, nothing of military significance was achieved.

TELEGRAMS.

Little Activity at the Front.

There is little activity at the front of either east or west. There are snowstorms in Belgium and Vosges. Artillery was unsilenced but there are no infantry attacks. Bombardment of St. Paul on the outskirts of Soissons on the night of the 17th was not followed by infantry. The French continue to progress at the important point northwest of Pont-a-Mousson and captured another work and now occupy 500 yards of German trenches.

Prince of Wales' Visit.

H. R. H. Prince of Wales visited the French lines the eastern border.

Turkish Army Pursued.

From Caucasus it is reported that the pursuit of the Turkish army continues and the Russians are successfully driving the enemy beyond river Chorok.

Warning to Italy.

Signor Torre, a well-known Italian deputy writing in "Corriere Della Sera" warns Italy of the danger of persisting in neutrality and urges not to allow the war to end without throwing her force in the scales. He asks what would be the position of Italy if Austria made peace with Russia.

Cardinal Mercier's Statement.

Cardinal Mercier has issued a statement denying German official allegation that he was not put under restraint. He says that soldiers seized his pastoral letter and forbade the priests to read it. Himself was ordered to appear before the German Governor-General and forbidden to attend service at Antwerp Cathedral and visit other Bishops. He strongly protests against violation of rights.

A Gazette Extraordinary.
British Protectorate Over Egypt.

DELHI, January 21.

A Gazette of India Extraordinary issued this evening republishes notice respecting Egypt which appeared in London Gazette of the 18th December. The first portion states that, on information that France had recognised British protectorate over Egypt, the Foreign Secretary gave notice that the British Government adheres to Franco-Moorish treaty of March 30th 1912. The second portion notifies deposition of Abbas Hilmi and offer of Khedivate with the title of Sultan of Egypt to Prince Hussain Kamal who has accepted it.

CALCUTTA.

Rate of Bank of Bengal.

CALCUTTA, January 21.

Bank of Bengal rate for demand loans is unchanged at six per cent. (Censored.)

Calcutta Share Market.

CALCUTTA, January 21.

There was no change in the position of the Calcutta share market to-day. The tone was steady, and although there was a continued inquiry for dividend paying stocks, very little business was actually put through. The following sales of shares were reported:—Coal-Equitable (ord) 2114, Industry 8, Lakurka 20, Kuardi 12114, Jute-Borahagore 60, Delta (ord) 138 Miscellaneous:—Baraset Basirhat light rails 104, Calcutta Real property debentures 103, Carow Co. Ltd. 81, Howrah oil 21112, Government securities 3½ per cent. and Government paper was quoted 93.8 to 93.12.

BOMBAY.

A Deputation of Arabs.

Received by the Governor of Bombay.

BOMBAY, January 21.

Lord Willingdon to-day received a deputation of the leaders of the Arab community, both Turkish and non-Turkish subjects, who are residents in Bombay. At noon, at the Government House, The Hon. Mr. Fazulbhoy Chinoy introduced the gentlemen to His Excellency.

The Spokesman's Address.

Mr. Mahomed Ali Reza, a merchant of Jeddah, who acted as spokesman of the deputation, expressed their sense of obligation for the interest His Excellency had always taken in them, and said:—"The benevolent policy adopted by Your Excellency's Government in dealing with the Arab subjects of the Ottoman Government in the Bombay Presidency and the kind permission given by the Viceroy, on Your Excellency's initiative, for the export of foodstuffs to Hejaz have laid the whole Islamic world under a great debt of obligation."

Lord Willingdon's Reply.

Lord Willingdon, in reply, after expressing his delight in meeting the deputation, said:—"The British Government has always been a true friend of Arab races and the Islamic faith and has readily shown practical proof of their feelings by arranging for supply of food to Jeddah and other holy places of Islam. The Government is glad to feel that the extension of hospitality to the Arab Turkish subjects in India has been gratefully received, and trust that these happy conditions may continue during these troubled times" (Censored.)

Indian Companies' Act.
Its Working in Bombay.

BOMBAY, January 21.

In the report submitted to the Government of Bombay on the work of the Indian Companies' Act in the Presidency of Bombay, the Registrar says that during the year 86 new companies registered, of which 64 were companies whose liabilities were limited by shares and two by guarantee. The large increase the Registrar attributes to the assumption that the new companies' law which was to come into force in April 1914 was likely to be severe, with the result that, to avoid troubles and difficulties, the formation of many companies was hastened. The number of new companies would have been heavier but for the banking crisis, which made people hesitate before accepting the directorships, a thing which they did too freely before. Mills and presses had kept steady, and increase or decrease under other

TELEGRAMS.

heads could be ascribed to ordinary fluctuations. In the matter of banking and loan companies, there were several additions to the number of Swadeshi concerns at the beginning of the year, but any further increase was abruptly checked by the financial crisis. Though in individual cases the crisis was disastrous its effect upon trade did not appear to have been either widespread or very damaging. Forty-six companies went into liquidation during the year as against 26 in the preceding year, and at the close of the year the number of working companies was 635.

A Pasteur Institute For Bombay.
Municipal Contribution to Maintenance.

BOMBAY, January 21.

The Government of Bombay has under consideration a proposal to establish a Pasteur Institute in Bombay. The Bombay Corporation were asked if they were prepared to make an annual contribution, and the Committee which has had the matter under consideration recommends the payment of 25 per cent of the maintenance charges subject to a maximum contribution of Rs. 9650 per annum. It has been estimated that the maintenance charges of the institute will vary from a minimum of Rs. 23,600 to a maximum of Rs. 34,000.

H. E. The Viceroy's Inspection of the Hospital Ship "Madras".

BOMBAY, January 21.

His Excellency the Viceroy, when he comes to Bombay on Saturday will inspect the Hospital Ship "Madras" as well as the Base Hospital.

"Jam-e-Jamshed"
Editor Charged with Defamation.
Wadia's Evidence.

BOMBAY, January 21.

At to-day's hearing of the case in which the Chairman and Secretaries of the Zoroastrian Conference charged the Editor of the "Jam-e-Jamshed" with defamation, one P. A. Wadia, a prominent Parsi, was examined. He was asked if the Parsis since their advent into this country had not been a very exclusive community and he replied that this was very doubtful. He was not aware that the community up to very recently objected to eat with the aliens and that 30 years ago Sir Jamsetji Jeejeebhoy declined an invitation given at the Government House in honour of the Marquis of Ripon. He admitted that the marriage of Mr. D. D. Tata with one who was afterwards admitted to the Zoroastrian faith created a stir in the community.

Opportunity for Settlement.

After further evidence, the Magistrate asked if some influential member of the community would not help to bring about settlement in the dispute. Solicitor for the defence said that the battle was one between principles and not persons and the case would be a very long one, unless it could be settled. The case was adjourned until the 25th, in order that the parties might have an opportunity of discussing possible terms of settlement.

SINDH.

Karachi Municipality.
Appointment of a Commissioner.

KARACHI, January 21.

The Commissioner in Sind has invited an expression of the views of the Karachi Municipality with regard to the appointment of a Municipal Commissioner for Karachi. The Managing Committee recommend the Municipality to reply opposing the proposal. (Censored.)

SOUTH INDIA.

Transshipment of the Railway Mails.

ADLERLY, January 21.

Mail bags, passengers and luggages and parcels of 13 and 14 mails are being transhipped at miles 7 5 and 6 12

The Coonoor Municipal Case.

OOTACAMUND, January 21.

In the Coonoor Municipal case the District Magistrate to-day framed a charge against the late Manager of the Coonoor Municipal Council as follows:—that he, on or about the 10th February 1914, being a public servant, accepted from Karuppanna Pillay Rs. 16 a gratification other than a legal remuneration as a motive or reward for getting certain municipal contracts for the Lawley Hospital at Coonoor renewed in the names of the heirs of the late Contractor Veerappa Pillay by the Chairman of the Coonoor Municipal Council and thereby committed an offence under Section 161 of the Indian Penal Code. A similar charge was made against the Overseer, the amount being Rs. 40. The 4th and 5th of February have been fixed for the defence.

PUNJAB.

Delhi Conspiracy Case Appeals.

LAHORE, January 21.

In the Delhi conspiracy case appeals before the Chief Court to-day, Mr. Ross Alston continued his argument for the Crown. Counsel analysed the evidence against Balraj in respect to the typewriter and said that the plea of "alibi" was not worth arguing. Regarding Balmokund, he said the fact of Balmokund not being consulted as to the Lahore case did not absolve him from the acts of his co-conspirators. Counsel argued the revision filed by the Crown for enhancement of sentence on Basant Kumar and said that Basant was 22 and not a mere boy. He knew the consequences of his act and wanted to kill many persons by placing the bomb. As regards Basant's want of physical development, Counsel said that he would not urge his own want of physical development as an excuse if he committed a crime. (Laughter). The bicycle incident was true and not a fairy tale. Counsel said that there was no reason for leniency to Basant Kumar.

TELEGRAMS.

After lunch Mr. Broadway, Assistant Legal Remembrancer, argued the case against Hanwant Sahai. He explained the circumstances under which Hanwant Sahai's name came to be known to the Police at a late stage. Counsel then dealt with the documents found at the search of the latter's place and said that it could not be said that they were abstracted from elsewhere and put there. Hanwant was a trusted agent of Hardyal. Justice Rattigan asked what was Hanwant's offence if he associated with Hardyal at the time when the latter was only a passive resistor. Counsel replied that Hanwant's terms all along were intimate. The case is proceeding.

UNITED PROVINCES.

The Magh Mala Festival.

A War Lecture and Patriotic Songs.

ALLAHABAD, January 21.

The famous bathing festival of Amawas or Magh Mala has just concluded. Nearly half a million of people bathed at the junction of the sacred rivers during the past few days. Opportunity was taken of the great gathering on the fair ground on Wednesday for delivering a lecture on the war, accompanied by recitation and singing of series of patriotic poems. Mr. Fremantle, the Collector of Allahabad, was present.

The Next Annual Sessions of the Indian Science Congress.

ALLAHABAD, January 21.

The next Annual Sessions of the Indian Science Congress will be held at Allahabad.

Presidents of Conferences.

ALLAHABAD, January 21.

Mrs. Annie Besant has been elected President of the next United Provinces Political Conference; Rai Prag Narain Bhargava, President of the Industrial Conference and Dr. Ganganath Jha of the Social Conference.

STOP PRESS TELEGRAMS.

LONDON, January 21.

Subjects of the allies detained as hostages in Syria are well-treated by the authorities.

It is stated that eighteen British Indians, all Moslems, were arrested and confined at Adana. They were offered their freedom if they became Ottoman subjects and enlisted in the Turkish army. All refused.

LONDON, January 21.

PETROGRAD:—The Communiqué says.—We are keeping contract with the enemy at Mawa, whose attempts to penetrate our line have failed. We took offensive at Skemp which the Germans hurriedly evacuated. Our artillery was a match for the Germans and silenced several of the enemy's batteries. We carried Vorokhta in Bukovina and defeated the attempted offensive at Kiribaba making many prisoners.

The French official note emphasises Allies General Progress which at certain points has been very appreciable indeed.

There has been a general retreat of the Germans except north-east of Soissons.

It can be affirmed that the allies need only prepare with untiring patience in order to obtain complete success. The German offensive is broken. The enemy's defensive will be broken in turn.

The Hague Government is enquiring of Germany with regard to the alleged passage of airships over Holland.

LONDON, January 21.

All the American papers denounce the recent German raid in most scathing terms

"Tribune" says it was wanton disregard of the principles of humanity. Nothing can excuse the German people and it will take a long time to wipe out the stain.

"New York World" emphasises that the raid was useless from the military point of view, but it was wanton slaughter of women which has aroused world-wide resentment against Germany. Germany will only realise what these raids have cost her, when she comes to make peace.

"Times" compares the raid with incursions of the Red Indians upon the White Settlements in early days of American history.

LONDON, January 22.

PARIS.—Last night's Communiqué said 'Enemy violently bombarded our positions north of Notre Dame De Lorette, and then at five in the morning delivered fresh attack which was instantly checked.'

In Champagne we occupied two little woods north of the farm of Beau Sejour. Enemy's counter-attack was unsuccessful. In Argonne the Germans essayed a serious attack on the salient of our line near saint Hubert.

Violent bombardment wrecked our trenches. Then the Germans made a rush. Their attack, however, was repulsed by Infantry and Artillery fire.

Fighting continues at Weilerkoff.

Expected Arrivals At Bombay.

BOMBAY, January 21.

Sir Valentine Chirol, Sir George Roos Keppel and Captain Campbell arrive by to-morrow's mail boat with the Hon. A. Hardinge. They will be the guests of Lord Willingdon at the Government House.

ఇది ఏమి బాగులేదు.

చూశారా కర్రపిడిగా చెవతానని మీరను కోకండి చెప్పకపోతే నీలులేదు. మొఘులూనికి మోక్షానికి దూరం. మొంబయిండును ముట్టాడవలసిందే. ఏమంటారా. చెవుతా లేండి ఏమిటండి. మూర్ఖులైనావ్వుటా 2 పగటి భాగోతమా 2 ఫలహారముల బండారమా? చప్పట్ల సంబరమా? వెకవెకలు పకపకలు. హాహాయి. హూహూలునా? నిజంగానే ఎవరురా శాలోగాని బాగారాశారు హిందూపుత్రకరు. నేను కల్లారా చూశాను చెవులారావిన్నాను. అన్నికబుర్లు అక్కడే అందరు తలద్రొక్కకొనడం అక్కడే అన్నిటలుటలు అక్కడే. అన్ని వెక్కిరింపులు అక్కడే. అందరిబడాయిలు అక్కడే. మూరే దేసమీసాలు బారదేసితలగుడ్డలు పెద్దపెద్ద సేలశీరాడే లాం కోటు నిట్కులుటకుట్కులు ముక్కద్దాలు ట్రైలుట్రైలుపీట్లు జాటుకోట్లు నిట్టుగో. వీనికేమీ లోపంలేదు. అందరు జెంటిలిమెనలే? పేకులుయే టెలు జోకులుమోకులుగా నుంటాయి విటికేం తిక్కువలేదు. గాని వెనుకబట్టల దగ్గిరరాను రామా ఒక్కమాటైనా విసబడుతుందా ఏంతగోల ఏమిగుసుగుసలో? ఏమిచెవులు. కొరుక్కొనకదాలో? ఏమి స్వోత గ్రర్నలు? ఏమివ్యాఖ్యానలు. ఉపన్యాస పేడికమీద నెక్కిన యా తని నోట నొక్కమాట కమ్మునకి దానికి పదివ్యాఖ్యానాలు. పడేమిటి వంద. వెయ్యి. ప్రతికోరు వ్యాఖ్యానంచెయ్యడమే ప్రతికోరు వెక్కిరించడమే. ఓనమాలబల్లో చదివే మానం మర్యాదా యెరుగని పసిబిడ్డలైనా ఇంత గోలచేయరు. ఈ వైభోగమంతా ఎక్కడంటారా ఏమిటి. మహాజనసభాశాల లోను, మరక్కదా ఇక్కడారాదు. మహామహావాండ్రంతా వచ్చి ప్రసంగాలుచేసే మహాజనసభమంటే ఈగొగుంటే పిల్ల పిల్లసభలమాట చెప్పేదేమిటి తే. ఉత్తడి. వట్టిడి. ఏమిప్రయోజనములేదు. అయ్యో పిల్లిలు బంగారంగాత అన్నివోట్లా ఇంతేనయ్యా. ఇంతెందుట వోలేడుడబ్బు దండగవెట్టినా మనియైనా ఆలోచించ రెండుచేత అని నాకు హాశ్చర్యంవేస్తుంది. దానింట పిడుగుబడా అందరుగూడా ఆ సురేంద్రనాథ తాత గారిలాగా జంభోరాగొంతుతో మంచినీళ్లప్రవాహంలాగా ముట్టాడేవారే వంటారా? అందరూ బొడ్డున మానిక్యంబెట్టు కోనే పుట్టారా. గబగబచెప్పేవారు కొందరు మెల్లగా

చెప్పేవారుకొందరు. తిడుతుంటూ తడుతుంటూ చెప్పే వారుకొందరు. చెప్పిన నాలుగుముక్కలు నాలుగులక్షలు చేసేటాగు చెప్పేవారు కొందరు ఘంటసేపు గళగళ ధ్వని ముతో చెప్పినా పట్టినా పట్టే పట్టెను వాల్లేగాని గట్టిమాటా క్కటైనా కూడా చెప్పలేనివారు కొందరు ఈలాగుంటారే ప్రపంచములో అంతమాత్రాన కేహంటులు హూబ్లానా? ఇక నెక్కడయ్యా మీసహసం. ఇక చెప్పుడయ్యా మీసాంతం చెప్పే విషయం మంచిదో చెడ్డదో అనసరంలేదా? ఇల్లెగిరి పోయేలా ౧ జంబూరాలాగా మాట చేపిలేదరా? పోయే దానికి ఏమాటలుచేసి చెవులున్నా చెవులు నిక్కబెట్టుకొని విసడ? కాదు మరికొంచెంమెల్లగా ముట్టాడితే యికలేదు. ఒక్కమాట వందమంది నీచోమ. నెడ్డోమ ప్రాపు డ్రాపు" అని అరవడమేగదా. నిలువునా అతడవట నీళ్లుగారిపోతాడే. దీనివేరే నామర్యాద ఆరేడే పరగజానుండియో వారిబట్టెలు వెట్టుకొని రావడమేమి? ఈలాకాయలూ పలికాయలందరి చేత కనరులు దినడమేమి? తలనంపుల బడసేలే? ఎంతయ మర్యాదపని మాటలు మోసుకో నే మోటవాండ్రో నాచేయదగిన పనిగాదుగదా. ఇది ఏమిటనడం అందుకోసమే ఆయన ఈమాటలునంతా ఉంచగూడదన్నాడు. మాబంటే ఏమిటి మూకన్న మాటేగాదు. వేమనికి తగినబాషాభాషకు గిన మర్యాదా రామినిస్తాయిగాని నెడ్డనెడ్డల ముకొనేనాట్టి చిన్నపిల్లకాయ చేప్తులు పెద్దతూన్ని పెడతలబట్టించవా అబ? మన మంతామోహగా ఆహూహేగా అరేభాయి అరేభాయి అనుకొనేటప్పుడు ఏమన్నా తప్పులేదుగాని దేశీయ మహాజన సభలోనే యీలాగ చెయడం ఏమీబాగాలేదు. భూకేంద్ర నాథబాసుగారు కదాన చెప్పారే ఉపన్యాసం ఆమెల్లో పూ లహారం వేసుకొని చేతులు జోడించుకొని భావోద్వేగ మంతా మొంగమీద ప్రతిఫలించే లాగుగడ్డ దకంతంతో అమృతఘటి కల్లారిటి మాటలుచెప్పారే ఆయన ఏలాటిభావంతో చెప్పారు? మనస్సులో ఎంతవుందో మొగాన అంతావుంది. మాటల్లో అంతా వచ్చింది. ఇదిపనిత్రమైన దేవాలయము. ఈదేవాలయం లో దేశామాత అధిస్థాన దేవత. మనమందరమును మాతృదేవత కు పూజ చెయ్యడం కోసం కచ్చాము. నన్ను మీరు పెద్ద పూజారినిగాని యమించినారు. మీతో కలసి నేనీ పూజ యామాడు నా భర్త చేసినాను. ఈపూజ యామాడునాళ్లతోనే సరి అనుకో

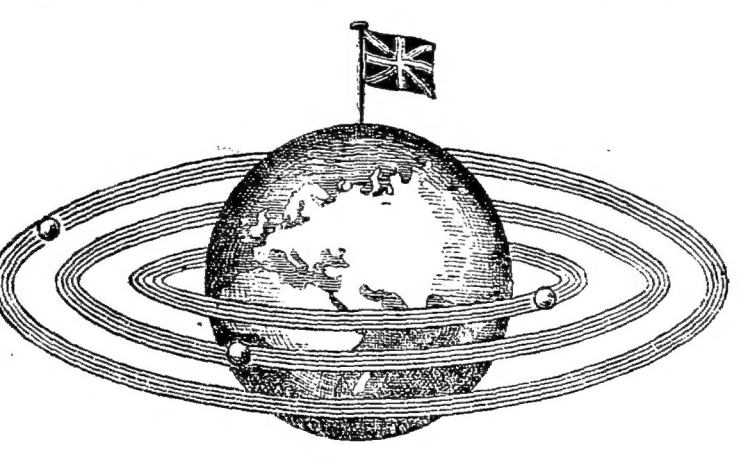
కండి. ఇది సంకల్పరం సంకల్పరం వచ్చే మహాయాత్ర గంటిడి. ప్రతినిత్యం పూజ చేస్తున్నప్పుడంతా అని ఆయన చెప్పారే ఆలాటపుడు ప్రతినిత్యంమాట ఆలాగుండగా ఆ హాపూజా కాలములోనే ఆపదిత్ర దేవాలయములో నే ప్రతిదీక్షబూరియొ న్నపుడే ప్రతిముసాంగము కాకమునుపే కలుకన్న కంకణము లు (బాడ్డెను) తీసి వేయకమునుపే మహాదేవతా సాన్నిధ్య ముననే భక్తిబంధులుచేసి పూజబుగ్గిచేసి మంత్రోచ్చారణనుం టగలిపి దేవతాస్మరణమునకు దిడ్డితోనమాపి ఈలాటి పనికి రాని అక్కరకురాని కొరగాని యుపయోగము లేని గౌరవము గాని మర్యాదలేని అల్లరిచిల్లరి పనులారంభిస్తున్నారే. అన్న య్యలు! మిమ్మల్నేమనడం చెప్పండి? ఏమైనాబాగుందా అలా చించండి? ఆసమయానికి మనకేకలు పనిచేసినా తరువాత పని చేస్తాయా? ఒక్కరి మూలానా ఎంతమందికి తలవంపో చూడం డి ఇంటికిచేటు వాటికిచేటు! ఇరుగుస చేటు పొరుగుచేటు ఈవాడకు చేటు ఆవాడకుచేటు ఈలోకానికి చేటున్నట్లు చేయబడు ధర్మమా ఆంధ్ర అన్నయ్యలు! ద్రావిడ తమయ్య లు! బాగా ఆలోచించాల్సిన సంగతి. ఎవరిమట్టుకు వారే రెం డు మోకాళ్లమీద తలకాయ బెట్టుకొని బాగా ఆలోచించు తప్పుకుందా తెలస్తుంది. ఇట్లు వ్రాసినాను,

అన్నయ్యలకు తమ్ముడు తమ్మయ్యలకన్న.

ప్రపంచ చరిత్ర.

ఇదివరకు రెండు సంచికలు వెలువడినవి.
ఇం దన్ని దేశముల చరిత్రయు సులభ మగు భాషలో తగినవటములతో కథలవలె వర్ణితమగును. చందావద్దతి సంవత్సరమునకు (రమారమి 600 పుటలు) 6 సంచికలు, చందా రు. 2—0—0 (రూపైజితో సహా). ప్రవేశ రుసుములేదు. సంవ త్సరము చందా ముందుగ స్వీకరింపబడును.
అయినాడ:— గా. హరిసర్వోత్తమరావు, ఎం. ఏ., శింతాద్రిపేట, మద్రాసు. అని వ్రాయుడు

ప్రపంచ మనమోరసంగ్రామము!

యుద్ధము. చిత్రరూపము!!

యోధాగ్రణుల భావ చిత్రము!!!

యూరోప్ ఖండమందెల్లను, అల్లకల్లోలముచేసి రక్తప్రవాహమునే బారలాడుచుండు జగత్ ప్రళయ స్వరూపముగా సాక్షాత్ కాలభైర వునివలె విసబడియుండు అతిభయంకర యుద్ధనాయకులనున్నా, ఆయాదేశపు రాజాధిరాజులనున్న, చక్రవర్తులనున్న, ప్రత్యక్షముగా జూచి నట్లా కనబడ నుండరమైన భావచిత్రములు, ప్రకాశించునట్టి నునుపైన కాగితములపై ముద్దగా ముద్రించి విక్రయమునకు సిద్ధముగనున్నవి.
త్వర జేయుడు! స్వల్పమే ప్రతులు!!
తోకనుకాల్చుకొనిన మర్కటమువలె అక్కడక్కడికి తిరుగుచు వ్యాపారనావలనున్న, యుద్ధనావలనున్న హతముజేసి తుదకు మండింపబడి సముద్రపాతమునకు పతాపమైన ఎవడనను జూచియుందురా? దానియొక్క నాయకుని తెలుసునా? అది మద్రాసును ముట్ట డించి జేసిన అనాగతములను జూచియుందురా? తుదకు దానిని గతిజూపిన సిడ్మియను నావయును దానియొక్క నాయకునిని జూచియుంటిరా?
పంచపాండవులుండు ఇంగ్లాండ్, రష్యా, ఫ్రాన్స్, బెల్జియం, జపాన్ చక్రవర్తులనున్న మర్యోధన దుశ్శాసనులవలె కాలాగ్నికి హేతువైయుండెడి జర్మని ఆస్ట్రీయా, తుర్కీ, చక్రవర్తులను జూచియుందురా? ఆయా రాష్ట్రముయొక్క సేనా నాయకులనున్న నౌకానాయ కులనున్న, వాయువిమాన నాయకులనున్న జూచియుందురా? లేనియెడల మాపద్ద విక్రయమునకు సిద్ధముగనుండు చిత్రపతమును తెప్పించి జూపుడు! చిత్రపతమువలన యుద్ధసంగతులు మనసునకు సులభముగా బోధపడుటకు సందియములేదు. దీనివెల. ౧, రూపాయ.
మరా.—యుద్ధమారంభమైనతోడనే రణరంగముందు సూతనముగాయెత్తబడిన ఫోటోలను తెప్పించి ముద్రించియున్నాము. ప్రతియొక్క పటమును కొయ్యపలకల ప్లాట్టి నలగక భద్రముగా జేర్చు పంపెదము.
నేటికే వ్రాయండి!

గురుబసవ అండేకంపెని మద్రాసు.

పోస్టేజి సహా ఉచితము.

వికనర్పరాజును హరివియము.

బడిపల్లి ప్రెస్ కంపెనీ ప్రకటన
హరివియమును పోస్టేజి సహా ఉచితముగా పంపింపవలయును. కొరవూరికి ఉచితముగా పంపింపవలయును.

బాగుసేయక లేదు. గానీ వ్రాయుము.

ప్రెస్ బిల్లును పంపింపవలయును, ఆలంకరితముగా వ్రాయుము.

22, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

నూతన రోమసంహారి.

బే గం సా హి సో ప్.

ఈ మాత్రం రోమ సంహారి ఒకటూ ఉపయోగించుట అలసదేహమందలి యే భాగమునందు రోమ మను చెడుపులేక భద్రము గాను యెటుంటి మచ్చలు లేకయును వా ధ లే క యును ని వ త్తిం చు ను. చర్మముయొక్క స్వభావ మైన రంగును కాంతిని బాగాట్టక చేయు (సోప్) ఇది ఒకటే.

కల 8 బిల్లుల పెట్ట 15 రూ 1-0-0 వి. పి. ఖర్చు 4 అణాలు
8 పెట్టెలు రూ. 2-10-0 తపాలకర్చు 6-6-0
వలయువారు:- ఆర్. వి. పండిట్ అందు కంపెని
నెం 6 బండరబిడి మదరాసు.

చక్కని సువాసనగల సెంటులను ప్రేమించువారు

ఆటోమోటార్ బహారు (రిజిస్టర్)

అనుప్రాప్తకీయుల మత్యకింపబడిన ఆటోమోటార్ బహారును
మనోహరమయినది, సువాసనగలది, చాలకాలమునానన
యొందునది, ఏర్పరచబడిన కొన్ని పుష్పములనుండి మాత్రమే
కయారు చేయబడినట్టిది. ఇందు మద్యపానము చేర్చుట
లేదు. చేతిరుమాలు మీదగాని, కొటుమీదగాని కొన్ని
బొట్టును పేసికొనినయెడల సువాసనలతోగూడిన పూలతోట
తోనే గూర్చున్నట్లుండును. ఈ యెత్తుకైన నేయిరకముల
పుష్పములనుండి తీయబడిన ఆటోమోటార్ బహారు సువాసన
చుటకయి ఆటోమోటార్ బహారు ఇ క్య మ ని మీదగిరినను
చాపుకీమరు నడుగవలయును. వారితావున లేదేని మాటవ్రా
యుదు. చిన్న బుడ్డి విలువ 0-8-0, మధ్యతరగతిబుడ్డి 0-12-0,
పై కొన్నుల త్రిరంగుల నెత్తనయొజుబుడ్డి 0-2-0. ఈయత్తులలో
మోగవట్టబడి ఖుమములు లాడుచుండు కార్టులు డజన్ 1-5
0-10-0 వి పి ఖర్చుకొనునాకే భరించవలయును.
నాలుగు ఎంజిన్లు-ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్ కంపెనీ కంపెని,
155, బామా వనీదు, బొంబాయి.

మదరాసు వీజెంటు:- మోహత పురుషోత్తం మూర్తి.
నెం. 29, వై. నాబాబు రోడ్డు ప్లవరుబాదునమీద, మదరాసు.

ఉష్ణమును కలిగించునట్టి, ఉడికించునట్టి అన్నిరకముల
కాట్రోలులను మదరాసు రాజధానిలోని అన్ని కంపెనీలకన్న
మాకంపెని గొప్పదియు, సమృద్ధిమయినదియు నయ్యున్నది.
ఇది మాకు ముఖ్యమయిన పనియగుటవలననే మాభాతాదారు
లకు మిక్కిలి స్వల్పవలతు మేము యివ్వగలిగియున్నాము.
సర్వసాధారణములగు కొన్ని మాదిరిలను

గమనింపుము.
No 100 (detachable) (కట్టముగల, కట్టము లేని) 2 బల్బులు సహా యివ్వబడును. ఈయ బల్బులెవరుగన నట్టి యుయోగియు లకు కనుముఖ్యము. టికెట్ పెట్టె సహా రూ. 45-48 రూ నూతనముగా తయారుచేయబడినది నెం 11 రూ మాదిరిగానుండును. టికెట్ పెట్టె సహా కల రూ 3. నెం. 200 పాకెట్ స్టాండ్ చిన్నదియు చెయి ఇనుముగలదియు టికెట్ పెట్టె సహా కల రూ. 5-8-0
కే. ఎస్. పి. ఎస్. 150/18 బ్రాడ్వే, మదరాసు, కత్తెలకు ప్రత్యేకపునలు యివ్వబడును.

లవంగామృత మొక్కటియే.

ప్రత్యేకముల సంహరించునది.
ఇది కడుపు వ్రుణునము, కడుపునొప్పి, ప్రక్కనొప్పి, రోమునొప్పి, పులికేపులు, మలబంధము, కడుపువొచ్చుట, నొక్కు, ప్రేమలతములు, అరుచి, ముదాగి, వీటిని నివర్తింపజేయును. ఆరోగ్యమును లెప్పక గలుగజేయును. లేని యెడల ఖరీదు త్రిప్పి పంపగలము.
ఖరీదు డబ్బీ 1-కి పోస్టేజివి నా 0-8-0.
బజిటియూర్లకు 4 అర్థజాబిల్లలకు మాదిరిపంపబడినది.
చింతామణి, నాయనపల్లి నుండి కా. వెంకట్రాయప్పగారిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:- తాము 29-12-1914లో పంపిన లవంగామృతమును నేదించితిని. ఇప్పుడు మూడుపాళ్లు వ్యాధి గుణముగా నున్నది. ఒకపాటువ్యాధి నిలిలియున్నదిగాన దయ చేసి మరల రెండు డబ్బీలు లవంగామృతమును బంపవలయు నని కోరుచున్నాను.
“లవంగామృతం” 24, నమ్మార్వాయ పిడి, మదరాస్.

22-వ నెలగల (సవరము) బంగారు.
(ఇందుకు పూచీపడగలము)

గెజల్ నాగర

1 1/2 సవరము యెత్తు

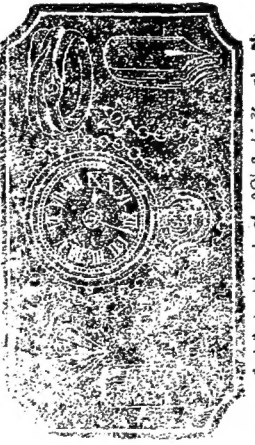
వెల రూ. 30-8-0.

మతియునిధములగు బంగారుగల, వెండిగల, రాళ్లు చెక్కినగల, మున్నగునవి ఈకింద పేర్కొన్న వస్త్రములంద్ద దొరకును, కొనువారికి క్యాటలాగులు ఉచితముగా పంపబడును. సదరక్ ఇండియా జావతెరి మ్యూనుఫాక్చరీంగు కంపెని, 487, టంకనాలపిడి, సామూకారుపేట, మదరాసు.

The Southern India Jewellery Manufacturing Co., 437, Sowcarpet, Madra.

పాకెట్ లీవర్ వాచ్.

దీని క్రయము 6 బహుమతులతోటి 2-14-0.
6 సంవత్సరములు గ్యారంటీ యివ్వబడును.

ఈ వాచ్ బల్వ మైన లీవర్ మోటోలేక నాణ్యమైన యంత్ర సామానులతో తయారై యివ్వబడే నూతనముగాకచ్చియున్నది. కొంచె మైనను వ్యత్యాసములేవరదా సరియైన కాలక్రమము చూపించు వాచి యిదియే. ముగ్గురు సంవత్సరముల దీనిని బహుమతులు వివరం. 1. నాణ్యమైన చేతిగుడ్డపై పదిమం పైన అత్తరసీసా, 2. సర్పాకార మైన ఉంగరము, 4. గడియారపు గొలుసు, 5. నివిధమైన స్టీలుబిచ్చు 6. కుట్టుచూపెడు కంపోసు.

దయచేసి ఈ విలాసమునకు వ్రాసి రేపించుకొనుదు.
బి. ఆర్. వెంకటరమణ అందు కంపెని, నం. 7, కోపు వెంకటాచలయ్యగారి గుండు, మదరాసు.

వినోదకరమైన తెలుగు నవలలు.

లీలా లేక ను రేంద్రనగరము:- ఇందు శ్రీల మనోహర్యము చాపల్యాదిగుణములు వర్ణింపబడినది. రూ. 1 0-0
యశోధర:- ఇంకొకయోధుని తన మగనివెంగల యనురాగమునకై పడరానిపాట్లుపడి యున్న తస్థితికిదెచ్చును 0-12-0
మనోమ:- మగడు పేటకేగి రాక్షసునొద్ద బిడ్డకొన త: సామర్థ్యములే విడిపించి, శ్రీల వెండిచేయును. 0-10-0
జగదేకరంధ:- అన్నకై పడరానిపాట్లుపడి యున్న తస్థితికి దెచ్చు సామర్థ్యవతి కథ ... .. అ. 0-10-0
సహాధిరచాంధ:- తమ్మునకు బుచ్చితక కలహించినను అన్న సహింపవలయు ననుటకు బోధించును. అ. 0-4-0
అల్లారాట్టమున కోర్కెనికోడండ్రపలాపము:- అల్లలు కోడండ్రను వాధించు విధములగుటది. అ. 0-2-0
పల్నాటివీరచరిత్ర:- మహాకవిశ్రీనాథుడవ్రేసినది. అక్కిరాజు ఉమాకాంతముగారి ఉపోద్ఘాతముతో కూడినది 1-0-0
వలయువారు:- కల్లెక్ బుక్ డిపో, 6, వెంకటేశపేట్రీపిడి, సామూకారుపేట, మదరాస్.

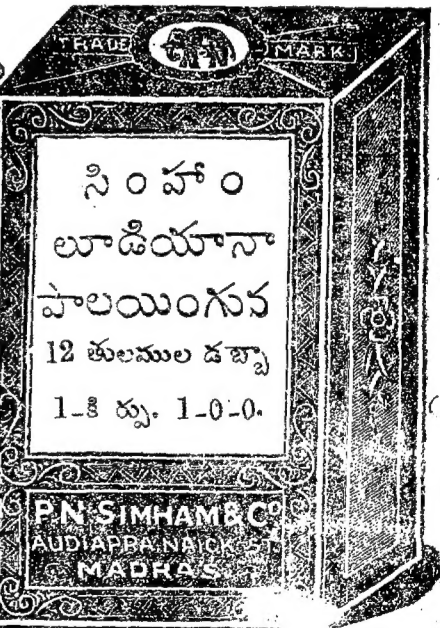
మంచిసమయము! తనతేలు ఖర్చుపడినది!! తనకు దొరుకవు!!
ఈపంచలు కొనువారికి, పంచ 1-కి ఆల్లారాట్టమున కోర్కెని కోడండ్రపలాపము అను గ్రంథముకంటే ఇగాను.

మేలైన జపాన్ పట్టుపంచలు.

అనేక పంచలు కర్చుకడినంతటి వస్తువుల ధరలు తగ్గించియున్నాము, వాచకులారా! కృంగారమున్న నాగరికతయున్నగుల మేలైన అనల్ పట్టుపంచలు పండుగదినముల ఆనందముకొరకు రేపించి విక్రయించుట పోగా మిగతొక పంచలముగా నీ యున్నది. ఇందులో ఎరుపు, నచ్చు ఆకుపచ్చ, రోజూ, మేఘములం ఇత్యాదిరంగులు గలవి. క్లాఫా వీయమైనవి, త్వరపడుదు.
రీక్షమారనిదిని 2 1/2 మూర పెట్టుగల పట్టుపంచ 15 2-0-0
పంచ 1-కి తపాలఖర్చులు 0-4-0
డిటా రెండుపంచలు కొనువారికి తపాలఖర్చులు ఇగాం.

టి. సీతారామ మొదలియార్, 3, కందప్ప మొదలిపిడి, తిరువల్లి క్షేణి, మదరాస్.

పి. యక్. సింహ అందు కంపెని, 26, ఆదియప్పనాయనిపిడి, మద్రాసు.

వనోపధి సార్వాపరితా.

ఇది జేహమునగుబ్బు నెత్తురుగడ్డలను మరియు సకల చర్మరోగములను బాగుజేయును. కిళ్ళి పోట్లు, పాతవాయుపుపోట్లు, రసవట్లు, ర క్షవికారమువలన గలిగిన అన్నిరోగములను దీనివలన నయ మగును. ఇది చర్మమునకు కాంతినిగలిగించును. నాడితంతువులకు పుట్టినిగలిగించును. నెత్తురును కుద్దిపజచి వృద్ధిచేయును. దీనివలన శరీరమునకు బలము, ఆరోగ్యము కలుగును.
ఒక సీసానుండును వాడిన తోడనే శరీరములో నెకవిధమైన మార్పు గనుపించును. రెండు సీసాలు వాడిన తోడనే శరీరము బాగుపడును.
సీసా వెల రూ. 1-4-0.

కుష్టు కు మండు.

ఇది చర్మమునకు పూర్తిగా బాగుచేసి రోగమును కుదుర్చును. భారత మధువల్లి (త్రాగుటకు మండు) వాగవల్లితైలము పై పూతకు మండు. ఈ రెండుకలిసి నెలరోజుకు సరిపోవు మండు 5-0-0.

డాక్టరు డి. బి. సావంత్, ౧౪౪. ఫననవాడి, నం. ౨. బొంబాయి.
Dr. D. B. SAVANT, No, 144 Fanaswadi, No, 2, Bombay.